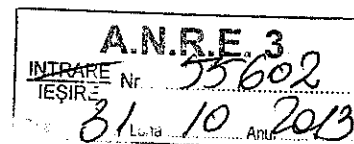

R 24/2013

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE
ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

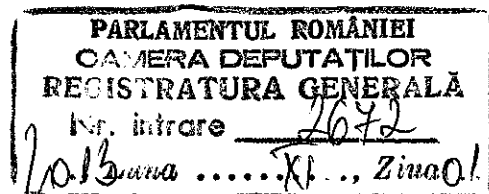
CABINET PREȘEDINTE

Parlamentul României

Camera Deputaților

Domnului Președinte Valeriu Ștefan ZGONEA

Stimate domnule Președinte al Camerei Deputaților,

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei vă transmite, în conformitate cu Legea nr. 160 /2012 pentru aprobarea OUG nr. 33 /2007 privind modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007 și Legii gazelor nr. 351 /2004, art. 1, alin.(7), **Raportul anual** privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate.

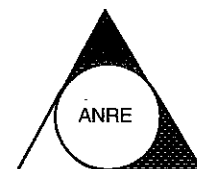
Cu deosebită considerație,

Președinte

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

**Raport anual al Autorității Naționale de
Reglementare în domeniul Energiei
privind determinarea prețurilor și
tarifelor reglementate**

1 noiembrie 2013

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în perioada 2013 - 2014	8
2.1. Energie electrică	8
Producere	8
Tarife reglementate de rețea	15
Racordare la rețea.....	29
Stabilirea tarifelor reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate	30
2.2. Gaze naturale.....	37
Activitatea de transport.....	37
Activitatea de distribuție	41
Activitatea de înmagazinare	44
Administrarea piețelor centralizate.....	45
Activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale.....	47
3. Perspective și concluzii	56

1. Introducere

Acest document constituie raportul realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (7), din Legea nr. 160 /2012 pentru aprobarea OUG nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, publicată în Monitorul Oficial în data de 3 octombrie 2012, obligații privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate, aprobate pentru anul următor.

Aprobarea tarifelor reglementate aferente serviciilor specifice sectorului energiei electrice se realizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2012, art. 9 alin.(1) lit.ab) până cel târziu la 15 decembrie a anului curent. În vederea respectării prevederilor legale menționate, potrivit reglementărilor emise de ANRE, în perioada octombrie-noiembrie a fiecărui an se realizează colectarea și analizarea datelor pentru stabilirea tarifelor reglementate. În aceste condiții raportul se centrează în special pe evoluțiile anului 2013 și creionează perspectiva anului 2014 în baza datelor preliminare provenite de la producători, furnizori și operatori de rețea din sectorul energiei electrice și gazelor naturale.

Întrucât aprobarea tarifele reglementate aferente serviciilor specifice sectorului energiei electrice se realizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2012, art. 9 alin.(1) lit.ab) până cel târziu 15 decembrie a anului curent, **raportul se centrează pe evoluțiile anului 2013 și perspectivele și estimările aplicabile anului 2014.**

Principala misiune a ANRE constă în elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării ansamblului de reglementări obligatorii la nivel național, necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice, termice și a gazelor naturale, în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și de a implementa și monitoriza măsurile de eficiență energetică la nivel național și de a promova utilizarea la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie.

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE și-a desfășurat activitatea în anul 2013 în baza atribuțiilor stabilite de Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, respectiv de Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012 și de Ordonanța Guvernului nr.22/2008 privind eficiența energetică și promovarea la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie.

Legea nr. 160/2012, publicată în Monitorul Oficial nr. 685/03.10.2012, conferă autorității de reglementare statutul de autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar. Finanțarea ANRE este asigurată integral din venituri proprii, instituția fiind independentă decizional, organizatoric și funcțional. În acest mod noua lege asigură un statut clar de independență și autonomie pentru autoritatea de reglementare în domeniul energiei electrice - ANRE, în acord cu prevederile Directivelor europene.

Referitor la **prețurile și tarifele reglementate**, menționăm că în vara anului 2009, Comisia Europeană a demarat procesul de punere în întârziere împotriva României pentru nerespectarea prevederilor art.3 alin.(1) coroborat cu art.3 alin. (2) din Directiva 2009/72/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE respectiv art. 3 alin. (1) coroborat cu art. 3 alin. (2) din Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE. Concret, ceea ce se reproșa României era menținerea prețurilor/tarifelor reglementate la consumatorii finali, în special la cei noncasnici.

Cerința privind eliminarea prețurilor reglementate pentru consumatorii noncasnici și casnici atât în sectorul energiei electrice cât și în cel al gazelor naturale se regăsește și în cadrul Memorandumului de Înțelegere semnat cu Comisia Europeană și în Scrisorile de Intenție semnate cu Fondul Monetar Internațional, parte integrantă a Acordului de Înțelegere de tip Preventiv semnat cu FMI și Comisia Europeană.

În baza studiilor efectuate referitoare la evaluarea impactului acestei măsuri asupra consumatorilor finali, autoritățile române au propus o abordare graduală a procesului, acesta urmând să se desfășoare în perioada 2012/2013- 2017/2018.

Procesul de eliminare treptată a tarifelor/prețurilor reglementate a fost preluat și de prevederile **Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012**.

Calendarul de eliminare a **tarifelor reglementate pentru furnizarea energiei electrice la consumatorii finali** a fost aprobat prin Memorandum al Guvernului în luna martie 2012. Procesul de eliminare treptată a tarifelor reglementate a început la data de **1 septembrie 2012** pentru clienții noncasnici, respectiv la data de **1 iulie 2013** pentru clienții casnici și se finalizează la **31 decembrie 2013** pentru clienții noncasnici și respectiv **31 decembrie 2017** pentru clienții casnici.

În perioada 2012-2013 au fost parcurse primele cinci etape ale procesului de dereglementare a prețurilor la energie electrică pentru consumatorii non-casnici și prima etapa de dereglementare pentru consumatorii casnici, în concordanță cu calendarul convenit.

Tarifele practicate pentru **Componenta de piață concurențială** sunt evidențiate distinct în factură, aceste tarife fiind în prealabil avizate de ANRE și publicate pe pagina de internet a instituției.

Începând cu 1 ianuarie 2014, consumatorii noncasnici nu vor mai beneficia de tarif reglementat, necesarul de energie electrică fiind achiziționat de pe piața liberă. În acest context, la nivelul operatorului de piață s-au desfășurat acțiuni de îmbunătățire a mediului de tranzacționare existent prin dezvoltarea de platforme de tranzacționare dedicate marilor consumatori industriali și încheierii de contracte bilaterale pe termen lung și scurt.

În **sectorul gazelor naturale**, pentru a se încadra în prevederile legislației comunitare și pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul negocierilor cu FMI, Guvernul României a aprobat prin memorandum, în luna iunie 2012, calendarul de eliminare a prețurilor reglementate pentru consumatorii finali. Acesta prevede:

-
- eliminarea prețurilor reglementate până la **31 decembrie 2014** pentru **consumatorii finali noncasnici** (cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la 31 decembrie 2015),
 - eliminarea prețurilor reglementate până la **31 decembrie 2018** pentru **consumatorii casnici**, procesul urmând să înceapă de la **1 iulie 2013**,
 - creșterea graduală a prețului de comercializare pe piața românească a producției interne de gaze naturale în raport cu prețul de comercializare pe piața românească a gazelor naturale din import.

Primele etape ale procesului de dereglementare a prețurilor la gaze naturale pentru consumatorii noncasnici, în conformitate cu calendarul aprobat, au fost parcurse. Astfel, prețurile la gaze naturale pentru consumatorii noncasnici au fost majorate cu 10% (1 februarie 2013, 1 iulie 2013 și 1 octombrie 2013). Deși procesul s-a realizat cu o ușoară întârziere față de momentul planificat, trebuie subliniat faptul că datorită conjuncturilor favorabile existente în piață a fost posibilă îndeplinirea cerințelor calendarului aprobat cu o creștere de 10% la consumatorul final față de cea de 18% preconizată inițial.

Pentru consumatorii casnici, primele două etape de dereglementare au fost parcurse, prețul gazelor naturale fiind majorat la 1 iulie 2013 cu 8% și la 1 octombrie cu 1%. Față de calendarul aprobat care estima o creștere de 10% a prețului final, s-a realizat o creștere de 9%.

Intenționăm să continuăm procesul de dereglementare la gaze naturale conform planificării, pentru a finaliza dereglementarea prețurilor pentru consumatorii non-casnici până cel târziu la 31 decembrie 2015, iar pentru cei casnici până cel târziu la 31 decembrie 2018.

Analiza evoluției valorii amestecului de gaze naturale din surse interne și de la import arată că aceasta are, încă din faza de proiectare, o formă nelineară care tinde să fie accentuată de evoluția prețurilor gazelor naturale din import și de evoluția consumului acestora. În acest context apreciem ca este necesar ca o primă analiză privind rezultatele dereglementării prețurilor pentru consumatorii finali să fie realizată în primul trimestru al anului 2014. În acest fel decizia privind necesitatea prelungirii calendarului de eliminare a tarifelor reglementate pentru consumatorii non-casnici are la baza evaluări realiste ale impactului dereglementării și este efectuată în timp util, iar aplicarea prevederilor Legii 123/2012 art. 179 alin.(2) pct. (a) privind constatarea la data de 31 decembrie 2014 se realizează facil prin reiterarea, în cursul lunii decembrie 2014 a calculului preliminar din trim. I 2014.

Ultima misiune a FMI în România a apreciat că implementarea fermă a realinierii prețurilor utilizatorilor finali la gaze naturale și energie electrică cu nivelul costurilor este o măsură crucială pentru stimularea eficienței energetice, deblocarea investițiilor mari necesare pentru extinderea producției interne și îmbunătățirea infrastructurii, precum și majorarea veniturilor statului.

Ca urmare a măsurilor luate privind eliminarea treptată a prețurilor reglementate, aplicării prevederilor Regulamentului 1228/2003/CE și adoptarea Legii 123/2012, Comisia Europeană a

aprobat în ultima săptămână din luna septembrie 2012 clasarea cauzelor de punere în întârziere pentru România în cazul Directivelor 54/2003/CE, 55/2003/CE și Regulamentului 1228/2003/CE.

În vederea diminuării impactului negativ asupra consumatorilor a procesului de eliminare a tarifelor/prețurilor reglementate, în cadrul memorandumurilor aprobate de Guvern, au fost propuse o serie de măsuri printre care: identificarea consumatorilor vulnerabili, asigurarea unor subvenții directe acestora, intensificarea activității furnizorilor de informare a consumatorilor cu privire la procesul de liberalizare a pieței, revederea prevederilor privind schimbarea furnizorului.

Clienții vulnerabili vor fi principalii beneficiari ai ajutoarelor sociale avute în vedere în procesul de renunțare treptată la prețurile/tarifele reglementate.

Legea energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012 definește „*clientul vulnerabil*” ca fiind clientul final aparținând unei **categorii de clienți casnici** care, din motive de vârstă, sănătate sau venituri reduse, se află în risc de marginalizare socială, și care, pentru prevenirea acestui risc, beneficiază de măsuri de protecție socială, inclusiv de natură financiară. Măsurile de protecție socială, precum și criteriile de eligibilitate pentru acestea se stabilesc prin acte normative.

În luna iulie 2013, a fost aprobată *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 42/2013* prin care se majorează venitul minim garantat și ajutoarele familiale începând cu luna iulie 2013, pentru a proteja mai bine gospodăriile cele mai vulnerabile de majorarea prețurilor la energie electrică și gaze naturale.

De asemenea, în luna august a.c., Guvernul a aprobat *Ordonanța nr. 27/27.08.2013 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 29 august 2013, prin care este stabilit ajutorul lunar pentru acoperirea unei părți din cheltuielile aferente încălzirii locuinței în perioada sezonului rece, denumit ajutor pentru încălzirea locuinței. Acesta este definit ca măsură de sprijin, suportată din bugetul de stat și/sau, după caz, din bugetele locale, destinată consumatorilor vulnerabili cu venituri situate până la un prag stabilit de lege și care are drept scop acoperirea integrală sau, după caz, a unei părți din cheltuielile cu încălzirea locuinței. Ajutorul se acordă pentru consumatorii de energie termică în sistem centralizat, energie electrică, gaze naturale și lemne, cărbuni, combustibili petrolieri. Acesta se acordă numai pentru un singur sistem de încălzire, acesta fiind cel principal utilizat.

Ordonanța stabilește criteriile de eligibilitate pentru acordarea ajutoarelor pentru încălzirea locuințelor, respectiv limitele nivelului venitului net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure. Cuantumurile ajutoarelor prevăzute de acest act normativ, precum și nivelul veniturilor se raportează la indicatorul social de referință - ISR, cu respectarea prevederilor art. 14 alin. (1) - (4) din *Legea asistenței sociale nr. 292/2011*.

Astfel, clienții vulnerabili care utilizează pentru încălzirea locuinței energie electrică sau gaze naturale, sunt protejați de majorarea prețurilor finale reglementate la energie electrică și la gaze naturale.

2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în perioada 2013 - 2014

2.1. Energie electrică

Producere

Producere de energie electrică

Modificări legislative în anul 2013

Având în vedere necesitatea armonizării cadrului de reglementare existent cu prevederile legislative nou apărute, în **octombrie 2013** ANRE a pus în dezbatere publică proiectul *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță.*

Ca elemente de noutate în această metodologie se pot evidenția:

- Stabilirea cantităților de energie electrică din contractele reglementate cu respectarea procentelor de achiziție din piața concurențială aferente fiecărei etape cuprinse în *Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate*, aprobat prin Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012;
- Limitarea aplicabilității prevederilor privind stabilirea/modificarea/ajustarea de către ANRE a prețurilor/cantităților de energie electrică din contractele reglementate până cel mai târziu la data încheierii Calendarului de eliminare a tarifelor reglementate (31 decembrie 2017);
- Introducerea unei ordini de prioritate pentru stabilirea obligațiilor de vânzare a unor cantități ferme de energie electrică pe bază de contracte reglementate;
- Stabilirea unei limite maxime pentru cantitatea anuală de energie electrică ce poate fi preluată pe bază de contracte reglementate pentru producătorii care dețin/exploatează comercial grupuri nuclearelectrice și/sau hidroelectrice dispecerizabile;
- Preluarea opțională pe contract reglementat, în ordinea prețului, a energiei electrice livrate din: grupuri termoelectrice dispecerizabile care beneficiază de prevederile unor Hotărâri de Guvern privind accesul garantat la rețelele electrice sau exceptarea de la respectarea structurii amestecurilor de gaze naturale stabilite/avizate de ANRE; grupuri/centrale care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus sau cu certificate verzi;
- Aplicarea prețurilor reglementate stabilite prin reglementările specifice în cazul producătorilor care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus și în cazul producătorilor care beneficiază de scheme de sprijin alternative de tip feed-in;
- Considerarea în calculul prețului mediu reglementat, după caz, a veniturilor din contractele de servicii tehnologice de sistem și a veniturilor din vânzarea energiei termice (stabilite conform reglementărilor specifice);
- Posibilitatea preluării unor cantități ferme de energie electrică pe bază de contracte reglementate de la producătorii care beneficiază de schema de sprijin cu certificate

verzi, la prețuri stabilite conform ofertei transmise de aceștia la ANRE, numai în cazul în care prețurile ofertate sunt mai mici sau cel mult egale cu prețul reglementat stabilit pentru producătorii care dețin/exploatează comercial grupuri hidroelectrice dispecerizabile;

- Flexibilizarea procedurii de modificare a cantităților de energie electrică din contractele reglementate.

Evoluția prețurilor la producere

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2013 au fost stabilite în conformitate cu prevederile următoarelor acte normative:

1. *Metodologia de stabilire a prețurilor și a cantităților de energie electrică vândute de producători pe bază de contracte reglementate și a prețurilor pentru energia termică livrată din centrale cu grupuri de cogenerare*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 57/2008, cu modificările și completările ulterioare;
2. *Procedura de modificare a cantitatilor de energie electrică din contractele reglementate de vânzare cumpărare încheiate între producători și furnizorii consumatorilor captivi*, aprobată prin Decizia ANRE nr. 1007/2006, cu modificările și completările ulterioare;
3. *Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică, produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare;
4. Ordinului ANRE nr. 44/2012 privind aprobarea *prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2013 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus*;
5. Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind *stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*.

Stabilirea cantităților și a prețurilor din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2013 a luat în calcul următoarele elemente:

- prognoza orară de consum din anul 2013, transmisă de furnizorii de ultimă instanță (FUI) pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate;
- prognoza orară a consumului propriu tehnologic transmisă de operatorii de rețea pentru anul 2013;
- cantitățile orare de energie electrică necesar a fi asigurate de furnizorii de ultimă instanță prin achiziționarea acestora de la producători, pe contracte reglementate, determinate în funcție de gradul de dereglementare din fiecare etapă prevăzută în Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate
- cantitățile orare de energie electrică livrate din grupurile dispecerizabile, rezultate din rularea programului PowrSym pentru anul 2013;

- cantitățile de energie electrică estimate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și disponibile pentru a fi livrate pe contracte reglementate în anul 2013, cu luarea în considerare a prevederilor cadrului legislativ și de reglementare referitoare la comercializarea prin contracte reglementate a energiei electrice aflate sub incidența schemei de sprijin de tip bonus;
- nivelul și structura costurilor estimate de producători pentru anul 2013, comparativ cu nivelul considerat justificat pentru fiecare categorie de cost la aprobarea anterioară a prețului reglementat, precum și cu valorile realizate în anul 2012, luând în considerare fundamentarea din memoriul justificativ;
- costurile suplimentare înregistrate de Hidroelectrică în anul precedent ca urmare a diferențelor de cantitate determinate de infirmarea prognozei hidrologice cu mai mult de 15%, care au determinat o corecție de 21,38 lei/MWh suplimentară față de prețul reglementat de 103,62 lei/MWh.

Cantitățile și prețurile din contractele reglementate pe anul 2013 pentru principalii producători sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Producator	Cantitatea din contractele reglementate cu FUI, pentru acoperirea consumului clienților finali care nu au uzat de eligibilitate [MWh]	Cantitatea din contractele reglementate cu operatori de rețea, pentru acoperirea CPT [MWh]	Preț [lei/MWh]
S.C. Hidroelectrică S.A.	3.974.981		125
S.N. Nuclearelectrică S.A.	5.308.172		142
S.C. OMV Petrom S.A.	1.502.856		169
S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A.	2.459.818	1.043.516	190
S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A.	308.798	456.484	271
Producători cu unități de cogenerare dispecerizabile, beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus:			
S.C. Termica Suceava S.A.	19.964		189
S.C. CET Bacău S.A.	14.684		189
S.C. CET Arad S.A.	41.455		189
S.C. Electrocentrale Oradea S.A.	77.196		189
S.C. CET Govora S.A.	172.311		189
RAAN Drobeta Turnu Severin	151.363		189
Ectrocentrale București	1.219.512		189
Producători cu unități de cogenerare nedispecerizabile, beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus	88.455		189
Producători cu centrale de cogenerare sub 1 MW	10.610		336,6

În cazul producătorilor cu unități de cogenerare dispecerizabile, beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus, au fost preluate cantități de energie electrică pe contracte reglementate în

perioada 01 ianuarie – 30 iunie 2013, avînd în vedere prevederile art. 20 și art. 21 din HG 1215/2009 care stabilește condițiile de implementare a schemei de sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă precum și faptul că necesarul de energie electrică pe piața reglementată s-a redus progresiv, conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate.

Pentru acoperirea CPT au fost preluate cantități de energie electrică pe contracte reglementate numai în perioada 01 ianuarie – 31 martie 2013, avînd în vedere prevederile Codului Comercial al pieței angro de energie electrică, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 25/2004 precum și prevederile art. 45 alin. (3) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.

Promovarea producției de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență

Modificări legislative în anul 2013

În vederea armonizării cadrului de reglementare privind promovarea producției de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență s-a considerat necesară modificarea, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 1/2013 a *Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență.*

În conformitate cu programul de reglementări pentru anul 2013, a fost elaborat documentul de discuție al *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus.*

Prin aplicarea *metodologiei de supracompensare*, după aprobare și condiționat de modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1215/2009, producătorii vor returna eşalonat în trei tranșe trimestriale începînd cu prima lună a trimestrului II, sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare respective. Prin excepție, supracompensarea aferentă anilor 2011 și 2012 se va returna în anul 2014 în patru tranșe trimestriale, prima tranșă fiind în luna ianuarie. De asemenea, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor.

Evoluția prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice în cogenerare de înaltă eficiență și a prețurilor pentru producerea energiei termice în cogenerare

Determinarea prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență pentru producătorii de energie electrică în cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, precum și a prețurilor pentru energia termică produsă în cogenerare pentru anul 2013 se realizează cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

- Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă;
- Ordinul ANRE 3/2010 privind *Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, cu modificările și completările ulterioare (Ordinele ANRE nr. 36/2010, 17/2011, 43/2012, 1/2013);*
- Ordinul ANRE nr. 23/2010 pentru aprobarea *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă în cogenerare de înaltă eficiență;*
- Ordinul ANRE nr. 26/2010 pentru aprobarea *Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare, cu modificările și completările ulterioare;*
- Ordinul ANRE nr. 37/2010 privind aprobarea *prețului de referință pentru energia electrică și a prețurilor reglementate pentru energia electrică practicate de producătorii de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de schema de sprijin conform prevederilor HG nr. 1215/2009;*
- Ordinul ANRE nr. 9/2011 pentru aprobarea *Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență;*
- Ordinul ANRE nr. 10/2011 pentru aprobarea *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență;*
- Ordinul ANRE nr. 12/2011 pentru aprobarea *contributiei pentru cogenerarea de inalta eficienta si a unor prevederi privind modul de facturare al acesteia, cu modificările ulterioare (Ordinele ANRE nr. 27/2012 și 50/2012);*
- Ordinul ANRE nr. 18/2011 privind *aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică și a prețurilor de referință pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare de înaltă eficiență;*
- Ordinul ANRE nr. 20/2011 privind *aprobarea unor contracte cadru pentru cogenerarea de înaltă eficiență - Contract cadru între Administratorul schemei de sprijin și plătitorul de contribuție pentru colectarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și Contract cadru între producătorul de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și administratorul schemei de sprijin pentru plata bonusului și restituirea supracompensării/bonusului;*
- Ordinul ANRE nr. 33/2011 de aprobare a *Metodologiei de monitorizare și raportare privind schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă;*
- Ordinul ANRE nr. 49/2011 pentru aprobarea *prețului de referință al energiei electrice și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, practicate în anul 2012 de producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de schema de sprijin;*
- Ordinul ANRE nr. 57/2008 pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire a prețurilor și a cantităților de energie electrică vândute de producători pe baza de contracte reglementate și a prețurilor pentru energia termică, cu completările ulterioare (Ordinul ANRE nr. 8/2010);*

- Ordinul ANRE nr. 30/2012 pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*;
- Ordinul ANRE nr. 38/2012 pentru aprobarea *valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică, respectiv energie termică și a factorilor de corecție aplicabili la nivel național*;
- Ordinul ANRE nr. 44/2012 pentru aprobarea *prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2013 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus*;
- Ordinul ANRE nr. 45/2012 privind aprobarea *valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare și de abrogare a Ordinului ANRE nr. 18/2011*.

ANRE aprobă anual prin ordine ale președintelui, valorile prețului de referință și ale prețurilor reglementate pentru energia electrică aplicabile producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus, valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare aferente celor trei tipuri de combustibil majoritar (combustibil solid, gaze naturale din rețeaua de transport, gaze naturale din rețeaua de distribuție), pentru toată perioada de aplicare a schemei de sprijin.

Prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare iar pentru anul 2013, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 44/2012, au următoarele valori, exclusiv TVA:

<i>Tip preț energie electrică</i>	<i>lei/MWh</i>
Preț de referință	189
Preț reglementat ore de zi	216
Preț reglementat ore de noapte	135
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	189

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare și pentru anul 2013, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 45/2012, valorile acestuia pentru primii trei ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Bonus an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 3 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	212,19	201,08	190,37
gaze naturale din rețeaua de transport	191,38	186,04	180,72
gaze naturale din rețeaua de distribuție	206,65	202,60	198,50

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr.3/2010, cu modificările și completările ulterioare, iar în anul 2013, prin Ordinului ANRE nr. 45/2012, valorile acestuia pentru primii trei ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, , diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv non-casnic:

a) energie termică destinată consumului populației

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică an1 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an2 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an3 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	86,28	87,98	89,53
gaze naturale din rețeaua de transport	114,24	116,95	119,39
gaze naturale din rețeaua de distribuție	133,79	137,15	140,19

b) energie termică destinată consumului non-casnic

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică an1 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an2 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an3 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	86,28	87,98	89,53
gaze naturale din rețeaua de transport	154,90	158,91	162,53
gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	172,93	176,97

Prețurile reglementate pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte, precum și valorile bonusurilor pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN pentru fiecare dintre centralele de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare au fost stabilite prin decizii individuale ale președintelui ANRE, în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare și cu prevederile Ordinului ANRE nr. 45/2012.

Contribuția pentru cogenerarea de înaltă eficiență

ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5\%$, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea contribuției pentru cogenerare aplicată în anul 2013 s-a determinat în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 10/2011 - *Metodologia de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, pe baza costurilor prognozate pentru plata bonusurilor și administrării schemei de sprijin și a necesarului de venituri ale schemei de sprijin pentru anul 2013 luând în considerare consumul estimat de energie electrică al tuturor consumatorilor din România, precum și exportul de energie electrică. Au fost avute, de asemenea în vedere corecțiile costurilor și veniturilor schemei de sprijin aferente perioadei 1 ianuarie - 31 august 2012 precum și a costurilor și veniturilor estimate pentru lunile septembrie - decembrie 2012.

Costurile prognozate pentru plata bonusurilor pentru anul 2013 sunt determinate ca fiind produsul dintre valoarea unitară a bonusului, în vigoare pentru perioada pentru care se face calculul, corespunzător fiecărei/fiecărui centrale/producător și cantitățile estimate de ANRE de energie electrică calificate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și vândute, estimare realizată pe baza datelor de calificare din anul anterior - 2011 și a punerilor în funcțiune din anii 2012 și 2013. Determinarea cantităților de energie electrică calificate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și vândute se face în conformitate cu prevederile *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență* aprobat prin Ordinul ANRE nr. 23/2010. Cantitățile de energie electrică din producția centralelor ce urmează a se pune în funcțiune, prognozate a se califica pentru bonus, se determină în conformitate cu *Procedura de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare* aprobată prin Ordinul ANRE nr.26/2010.

Valoarea determinată a contribuției pentru cogenerare aplicată în anul 2013 este de 23,1 lei/MWh, exclusiv TVA, și a fost aprobată prin Ordinul ANRE nr. 50/2012.

Valoarea contribuției nu s-a majorat pentru semestrul II din anul 2013, prin evaluarea din luna iunie 2013 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate pentru semestrul II 2013.

Trimestrial, ANRE publică pe pagina de internet rapoarte de monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă.

Tarife reglementate de rețea

Tarifele reglementate de rețea cuprind tarifele aprobate de ANRE pentru serviciile prestate de operatorii de rețea în beneficiul utilizatorilor rețelelor electrice publice de transport și de distribuție a energiei electrice, percepute pe baza contractelor reglementate pentru serviciul de transport și serviciul de distribuție a energiei electrice. Acestea sunt:

- tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice,
- tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice,
- tarifele pentru serviciul de sistem,
- tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică.

Tarife pentru serviciul de transport

Modificări legislative în anul 2013

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013, nu a schimbat principalul modul de determinare a tarifelor pentru serviciul de transport față de perioada a doua de reglementare, ci reprezintă o formă îmbunătățită a metodologiei stimulative de tip venit plafon, aplicată de ANRE începând cu anul 2005.

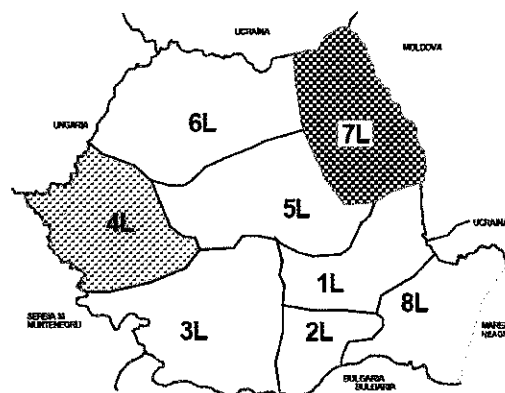
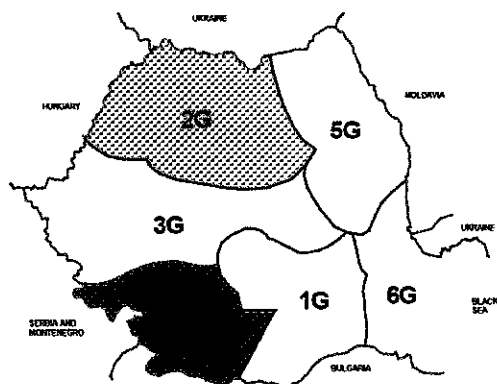
Astfel, metodologia urmărește:

- o alocare echitabilă a câștigurilor rezultate prin creșterea eficienței în activitatea de transport peste țintele stabilite de autoritatea competentă, între operatorul de transport și de sistem și clienții serviciului de transport;
- cadrul pentru funcționarea eficientă a companiei de transport;
- prevenirea obținerii de către operatorul de transport și de sistem a oricăror avantaje posibile cauzate de poziția de monopol;
- promovarea investițiilor eficiente în rețeaua electrică de transport;
- promovarea unor practici de mentenanță și exploatare eficiente;
- folosirea eficientă a infrastructurii existente;
- îmbunătățirea continuă a calității serviciului de transport;
- viabilitatea financiară a companiei de transport.
- informarea publică și transparentă privind procesul de reglementare.

În conformitate cu prevederile acestei *Metodologii*, veniturile reglementate anuale aferente serviciului de transport sunt prognozate pentru întreaga perioadă de reglementare (2014-2018) pe baza prognozei de costuri cu prestarea serviciului considerate justificate, precum și pe baza programelor de investiții anuale propuse de operator și acceptate de ANRE, apoi sunt liniarizate astfel încât să fie asigurat un trend al evoluției tarifelor anuale uniform și previzibil, cu încadrarea într-o limită maximă de variație, stabilită de metodologie (7 % pentru tariful mediu și la 10 % pentru tarifele zonale). Anual, se determină corecții ale venitului reglementat, în sensul asigurării cel mult a venitului limită prognozat (revenue cap). Operatorul de transport are obligația de a reduce anumite costuri în cazul reducerii cantității de energie electrică transportată.

***Metodologia* conține mecanisme de stimulare a eficienței serviciului de transport al energiei electrice prin promovarea investițiilor eficiente în rețeaua electrică de transport, reducerea consumului propriu tehnologic, reducerea costurilor de operare și mentenanță și creșterea calității serviciului.**

Tariful de transport este de tip monom și are două componente – de introducere a energiei în rețele și de extragere a energiei electrice din rețele. Componentele tarifului de transport sunt diferite pe zone tarifare diferite, în funcție de impactul pe care îl are introducerea sau extragerea energiei electrice în/din nodurile rețelei electrice, exprimat prin costul marginal nodal al transportului. Rețeaua de transport are șase zone de introducere (G) și opt zone de extragere (L) a energiei electrice, prezentate în figura următoare:

Sursă: ENTSO-E

Principalele aspecte pe care noua Metodologie le-a completat, îmbunătățit, clarificat, având în vedere experiența de aplicare a acestui tip de reglementare, sunt:

- a fost definit un mecanism suplimentar de stimulare a reducerii prețului de achiziție a CPT cu posibilitatea reținerii unei cote din câștigul valoric de eficiență rezultat;
- au fost stabilite criterii de prioritizare a proiectelor de investiții, condiții privind stabilirea duratei normale reglementate de viață a mijloacelor fixe rezultate din investiții și condiții de recunoaștere în baza reglementată a activelor a investițiilor realizate suplimentar față de planul de investiții aprobat;
- au fost incluse prevederi din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 și din Regulamentul (UE) nr. 838/2010, potrivit cărora veniturile și costurile rezultate din aplicarea mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem precum și tariful reglementat de tranzit se determină de rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de energie electrică - ENTSO-E și nu de ANRE;
- au fost incluse prevederi din Regulamentul (UE) nr. 347/2013, potrivit cărora proiectele de interes european constituie o categoria aparte din cadrul investițiilor esențiale, a căror sursă de finanțare o constituie veniturile din alocarea capacității de interconexiune, respectiv alte fonduri europene;
- au fost incluse prevederi din Regulamentul (CE) nr. 714/2009, potrivit cărora veniturile realizate de operatorul de transport și de sistem din alocarea capacității de transport pe liniile de interconexiune se utilizează pentru garantarea disponibilității reale a capacității alocate și/sau pentru menținerea sau creșterea capacităților de interconexiune prin investiții în rețeaua de transport și, în special investiții în noi capacitati de interconexiune.

O modificare importantă a prevederilor *Metodologiei*, solicitată de operatorul de transport și de sistem este definirea perioadei tarifare ca fiind perioada 1 iulie – 30 iunie. Astfel, aprobarea tarifelor pentru serviciul de transport va avea loc în fiecare an la data de 1 iulie, **ceea ce implică începerea perioadei a treia de reglementare la data de 1 iulie 2014**. Având în vedere și intenția de implementare a tarifelor de tip binom, această modificare a fost considerată justificată.

Activitatea desfășurată de operatorul de transport și de sistem este monitorizată de ANRE în conformitate cu prevederile *Ghidului de completare a machetelor de monitorizare a activității operatorului de transport și de sistem*, aprobat prin Decizia ANRE nr. 1769/2006.

Ordinul ANRE nr. 54/2013 realizează actualizarea *Contractului-cadru pentru prestarea serviciului de transport, a serviciilor de sistem și a serviciilor prestate de operatorul pieței de energie electrică participanților la piața angro de energie electrică, între Compania Națională de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A. și [Beneficiar]*, în conformitate cu prevederile legale referitoare la obligațiile de plată a tarifelor pentru serviciul de transport și serviciul de sistem.

Modificarea regulilor privind aplicarea tarifelor pentru serviciul de transport și serviciul de sistem a fost necesară pentru corelarea dispozițiilor actelor normative naționale cu prevederile următoarelor regulamente UE:

- *Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003,*
- *Regulamentul (UE) nr. 838/2010 din 23 septembrie 2010, privind liniile directe pentru mecanismul de compensare operatorii de transport și sistem precum și o abordare comună de reglementare în domeniul stabilirii tarifelor pentru serviciul de transport.*

Potrivit acestor **Regulamente**, tarifele naționale pentru transportul energiei electrice se aplică pentru cantitățile de energie electrică declarate ca exporturi, respectiv importuri numai producătorului pentru energia electrică introdusă în rețeaua europeană, în țara de origine și clientului final pentru energia electrică extrasă din rețea în țara de destinație. Astfel, s-au eliminat:

- **tariful pentru serviciul de transport - componenta de introducere a energiei electrice în rețeaua de transport pentru energia electrică declarată ca import de furnizori,**
- **tariful pentru serviciul de transport - componenta de extragere a energiei electrice din rețeaua de transport precum și tariful pentru serviciul de sistem pentru energia electrică declarată ca export de furnizori.**

De asemenea, prin Ordinul ANRE nr. 54/2013, obligația de plată a tarifului de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețeaua de transport - T_G a fost extinsă asupra producătorilor, pentru energia electrică livrată din centralele cu capacitatea instalată mai mare de 5 MW racordate la rețeaua de transport și la rețeaua de distribuție (față de 10 MW) pentru corelarea pragului de putere instalată pentru unitățile dispecerizabile.

Evoluția tarifelor pentru serviciul de transport

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice practicate în cursul anului 2013 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport, au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 52/2012.

Aceste tarife au fost determinate în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 60/2007, care, având în vedere încheierea perioadei a doua de reglementare 2008-2012, a fost completată cu reguli metodologice specifice pentru stabilirea venitului reglementat pentru serviciul de transport al energiei electrice aferent anului 2013.

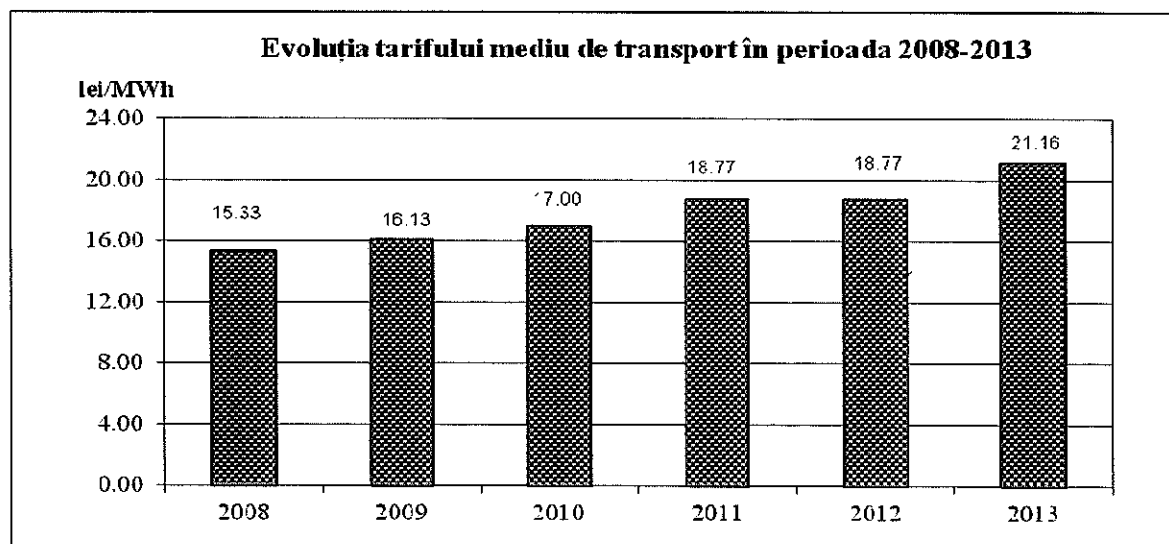
Prin regulile metodologice specifice anului 2013 au fost stabiliți parametri de proiectare a venitului reglementat precum: țintele de eficientizare a costurilor cu operare și mentenanță a rețelei electrice de transport și a costurilor cu energia electrică necesară pentru acoperirea pierderilor tehnologice în rețea, rata reglementată a rentabilității capitalului, volumul de investiții în rețeaua electrică de transport. De asemenea, au fost implementate prevederile *Regulamentului (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003*, potrivit cărora veniturile realizate de operatorul de transport și de sistem din alocarea capacității de transport pe liniile de interconexiune se utilizează pentru garantarea disponibilității reale a capacității alocate și/sau pentru menținerea sau creșterea capacităților de interconexiune prin investiții în rețeaua de transport și, în special, investiții în noi capacitati de interconexiune.

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 52/2012, tarifele pentru serviciul de transport aprobate pentru anul 2013 sunt:

- tariful mediu de transport – 21,16 lei/MWh
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 9,70 lei/MWh, cu o variație între 5,78 și 11,90 lei/MWh pentru cele 6 zone de injecție,
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) - 11,46 lei/MWh, cu o variație între 9,16 și 13,36 lei/MWh pentru cele 8 regiuni de extragere.

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada 2008-2013 se prezintă în figura următoare.

În anul 2013 s-a înregistrat o creștere a tarifului mediu de transport cu 2,39 lei/MWh, datorită faptului că acest tarif nu mai fusese revizuit din decembrie 2010, iar în perioada 2011-2013 s-a înregistrat o scădere importantă a consumului de energie electrică. De asemenea, creșterea de tarif s-a datorat impunerii utilizării de către operatorul de transport a venitului rezultat din alocarea capacităților de interconexiune pentru creșterea acestor capacități prin investiții noi.

Tarife pentru serviciul de distribuție

Modificări legislative în anul 2013

Modificări legislative privind tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari

Prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice* care se va aplica începând cu 1 ianuarie 2014 la determinarea tarifelor reglementate în perioada a treia de reglementare (2014-2018) și care este o metodologie stimulativă de tip price cap.

Aplicarea acestui tip de reglementare stimulativă asigură:

- alocare echitabilă a câștigurilor rezultate prin creșterea eficienței peste țintele stabilite de ANRE, între operatorul de distribuție și beneficiarii serviciului de distribuție;
- viabilitatea financiară a societăților de distribuție;
- funcționarea efectivă și eficientă a societăților de distribuție;
- prevenirea abuzului de poziție dominantă a operatorului de distribuție;
- promovarea investițiilor eficiente în rețeaua de distribuție a energiei electrice;
- promovarea unor practici eficiente de exploatare și mentenanță a rețelei de distribuție a energiei electrice;
- folosirea eficientă a infrastructurii existente;
- operarea în condiții de siguranță a rețelei de distribuție;
- îmbunătățirea calității serviciului de distribuție;
- o abordare transparentă privind procesul de reglementare.

În conformitate cu prevederile acestei *Metodologii*, veniturile reglementate anuale aferente serviciului de distribuție sunt prognozate pentru întreaga perioadă de reglementare (2014-2018) pe baza prognozei de costuri cu prestarea serviciului considerate justificate, precum și pe baza programelor de investiții anuale propuse de operatori și acceptate de ANRE; tarifele specifice prognozate pe baza veniturilor și a energiei electrice distribuite prognozate sunt liniarizate astfel încât să fie asigurat un trend al evoluției tarifelor anuale uniform și previzibil, cu încadrarea într-o limită maximă de variație, stabilită de metodologie (10% pentru fiecare dintre tarifele specifice de distribuție și 7% pentru tariful mediu ponderat). Anual se aplică corecții ale venitului reglementat.

Metodologia conține mecanisme de stimulare a eficienței serviciului de distribuție a energiei electrice prin promovarea investițiilor eficiente în rețea, reducerea consumului propriu tehnologic, reducerea costurilor de operare și mentenanță și creșterea calității serviciului.

Tarifele de distribuție sunt de tip monom (lei/MWh), fiind diferențiate pe trei niveluri de tensiune: înaltă tensiune, medie tensiune, joasă tensiune. Tarifele de distribuție sunt aprobate de ANRE pentru fiecare operator de distribuție.

Pentru perioada a treia de reglementare au fost stabilite următoarele prevederi noi față de cele aplicate în perioada a doua de reglementare:

- **serviciul de distribuție pentru care se aplică tarifele reglementate stabilite prin metodologie include toată activitatea operatorului, în conformitate cu prevederile licenței deținute;**

-
- venitul reglementat pentru prestarea serviciului de distribuție este diminuat cu venituri obținute de operator din aplicarea tarifelor (inclusiv a tarifelor penalizatoare) pentru energia electrică reactivă și cu o cotă din profitul brut obținut de operator din alte activități pentru care utilizează active incluse în baza reglementată a activelor;
 - s-au inclus explicit obligații privind încadrarea lucrărilor de investiții și a lucrărilor de mentenanță în cadrul costurilor justificate;
 - duratele de funcționare a mijloacelor fixe noi care se includ în baza reglementată a activelor se stabilesc la un nivel reglementat;
 - venitul reglementat se reduce în cazul nerealizării investițiilor din programul anual la un nivel de cel puțin 80 %;
 - rata reglementată a rentabilității este egală pentru toți operatorii și se acordă un spor de rentabilitate pentru investițiile în implementarea sistemelor de măsurare inteligentă;
 - ANRE urmează să ajusteze și să stabilească nivelul costurilor de operare și mentenanță controlabile, precum și tinte de pierderi proprii tehnologice în urma unui proces de analiză comparativă între operatori, pe baza datelor și rezultatelor activității din primele două perioade de reglementare.

De asemenea, începând cu anul 2013, operatorii de distribuție concesionari achiziționează energie electrică pentru acoperirea consumului propriu tehnologice în regim concurențial, din piața de energie electrică.

Metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, conține un mecanism de stimulare a reducerii costului cu pierderile proprii tehnologice în rețelele electrice, prin recunoaștea în venitul reglementat cu prestarea serviciului de rețea, a unui preț de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea pierderilor care ar rezulta dintr-o achiziție considerată optimă pe piața concurențială de energie electrică.

Realizarea unui preț de achiziție cât mai mic presupune atât realizarea unei prognoze cât mai precise cât și posibilitatea tranzacționării energiei electrice pentru acoperirea pierderilor pe piețele concurențiale la un moment cât mai aproape de momentul de consum.

Având în vedere acest aspect, ANRE a elaborat și supus dezbaterii publice un proiect de ordin prin care să se aprobe regulile privind tranzacționarea energiei electrice pe piața concurențială de energie electrică pentru achiziționarea energiei electrice necesare acoperirii pierderilor proprii tehnologice în rețelele electrice, aplicabil atât operatorului de transport cât și operatorilor de distribuție concesionari.

Metodologia privind reglementarea condițiilor pentru preluarea de capacități energetice de distribuție a energiei electrice

Prin Ordinul ANRE nr. 31/2013, a fost aprobată *Metodologia privind reglementarea condițiilor pentru preluarea de capacități energetice de distribuție a energiei electrice*, care reprezintă revizuirea "Procedurii privind reglementarea condițiilor pentru transferul de capacități energetice de distribuție a energiei electrice", aprobată prin Ordinul ANRE nr.27/2007.

Metodologia a fost aprobată în temeiul art. 44 alin. (8) și ale art. 46 alin. (2) din *Legea energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012*, având în vedere necesitatea precizării condițiilor de

transfer al capacităților energetice de distribuție deținute de o persoană fizică/juridică și de preluare a acestora de către operatorul de distribuție cu despăgubire, precum și necesitatea stabilirii modalității de soluționare a divergențelor referitoare la prețul de transfer a capacităților energetice de distribuție.

Metodologia stabilește condițiile în care se realizează preluarea de capacități energetice, inclusiv a celor rezultate ca urmare a modificării instalațiilor de distribuție a energiei electrice pentru racordarea de noi utilizatori, a schimbării caracteristicilor energetice inițiale ale utilizatorilor existenți sau pentru eliberarea unor amplasamente. Sunt precizate regulile de stabilire a prețului de transfer și situațiile în care este necesară avizarea de către ANRE a preluării capacităților energetice de distribuție a energiei electrice.

Metodologia pentru evaluarea condițiilor de finanțare a investițiilor pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice

Potrivit prevederilor art. 51 alin. (3) al *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, operatorul de distribuție concesionar este obligat să asigure dezvoltarea și finanțarea rețelei electrice de distribuție pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție în zona acoperită de contractul de concesiune, la solicitarea autorităților administrației publice locale sau centrale, realizate în baza planurilor de dezvoltare regională și de urbanism.

În cazul în care realizarea acestor investiții nu este justificată economic pentru operatorul de distribuție concesionar, acestea pot fi finanțate prin coparticiparea autorităților publice.

Evaluarea condițiilor de finanțare a investițiilor respective se determină de operatorul de distribuție concesionar în baza unui studiu de fezabilitate, conform prevederilor *Metodologiei pentru evaluarea condițiilor de finanțare a investițiilor pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 75/2013.

Metodologia stabilește etapele și procedura de analiză și soluționare a cererilor de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție pentru electrificarea localităților sau pentru extinderea rețelei electrice de distribuție, formulate de autoritățile administrației publice locale sau centrale în baza planurilor de dezvoltare regională și de urbanism, inclusiv modalitatea de evaluare a condițiilor de finanțare a lucrărilor respective.

Modificări legislative privind tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari

Începând cu luna aprilie 2013, pentru operatorii de distribuție a energiei electrice cu mai puțin de 100.000 clienți, calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție prestat se realizează în baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice de operatori, alții decât operatorii de distribuție concesionari*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 21/2013, care reprezintă revizuirea *Metodologiei* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2007.

Revizuirea *Metodologiei* a fost necesară pentru actualizarea și corelarea cadrului de reglementare cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* și pentru precizarea condițiilor de desfășurare a serviciului de distribuție a energiei electrice având în

vedere că nu toți deținătorii de rețea întrunesc condițiile necesare acordării unei licențe pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice, precum și numeroasele plângeri ale beneficiarilor serviciului de distribuție prestat de operatorii economici care nu sunt titulari de licență.

Astfel, *Metodologia* prevede:

- **simplificarea procedurilor birocratice, inclusiv reducerea costurilor aferente, prin crearea posibilității ca operatorii de distribuție pentru care legea nu impune deținerea licenței de distribuție (atunci când puterea aprobată pentru utilizatorii rețelei, alții decât deținătorul, totalizează sub 1 MW) să poată stabili și aplica tarife cu încadrarea în limitele precizate de *Metodologie*, fără a mai solicita la ANRE emiterea unei decizii în acest sens; pentru a asigura protecția beneficiarilor serviciului, prestatorii au obligația de a anunța în scris utilizatorii privind intenția de a aplica un nou tarif iar în cazul în care utilizatorii contestă tariful propus, prestatorul are obligația de a solicita ANRE aprobarea tarifului;**
- **obligații ale prestatorului cu scopul asigurării nivelului de calitate a serviciului prestat și anume de a opera și întreține rețeaua electrică deținută cu personal calificat sau prin intermediul unor firme specializate;**
- **simplificarea relațiilor contractuale dintre prestatori și utilizatori.**

Metodologia precizează în mod explicit că activitatea operatorilor economici care închiriază către terți spații care le aparțin aflate în interiorul clădirilor, centrelor comerciale, culturale, sportive, de agrement etc și care asigură alimentarea cu energie electrică a acestora, nu poate fi încadrată ca fiind prestare de serviciu de distribuție și, ca urmare, aceștia nu pot aplica tarife de distribuție locatarilor.

Metoda de reglementare adoptată este de tip „cost plus”, astfel încât tariful reglementat acoperă costurile considerate justificate cu prestarea serviciului, la care se adaugă o rată reglementată a profitului de maxim 5 %.

Evoluția tarifelor pentru serviciul de distribuție

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice practicate în cursul anului 2013 de operatorii de distribuție concesionari au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 51/2012.

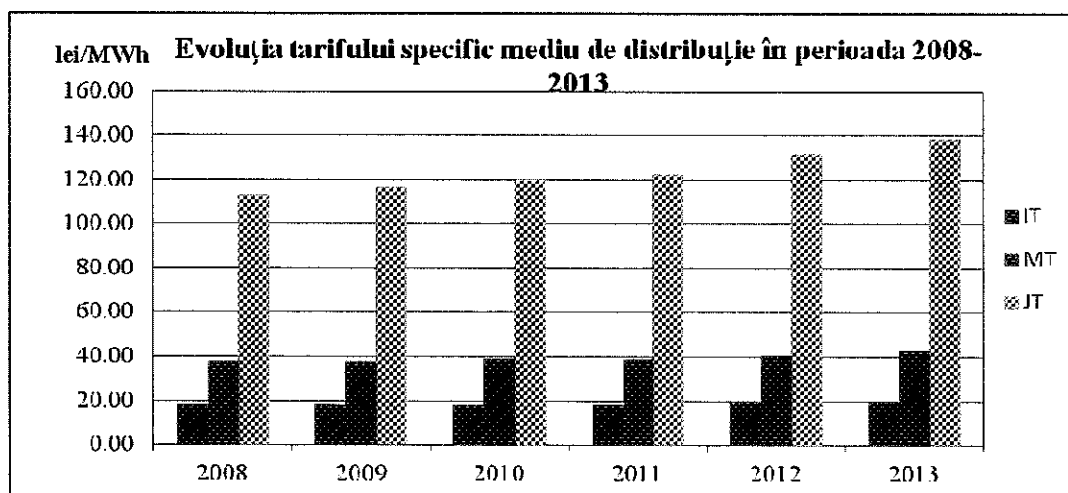
Aceste tarife au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 39/2007, completate cu reguli metodologice specifice pentru stabilirea veniturilor reglementate și a corecțiilor de venituri pentru serviciul de distribuție a energiei electrice în anul 2013, având în vedere încheierea perioadei a doua de reglementare 2008-2012.

Prin regulile metodologice specifice anului 2013 au fost stabiliți parametri de proiectare a venitului reglementat precum: țintele de eficientizare a costurilor cu operare și mentenanță a rețelelor electrice de distribuție și a costurilor cu energia electrică necesară pentru acoperirea pierderilor tehnologice în rețea, rata reglementată a rentabilității capitalului, volumul de investiții în rețeaua electrică de distribuție.

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 51/2012, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, aprobate pentru anul 2013 sunt:

- tariful specific mediu pentru înaltă tensiune – 20,30 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru medie tensiune – 42,70 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru joasă tensiune – 138,75 lei/MWh.

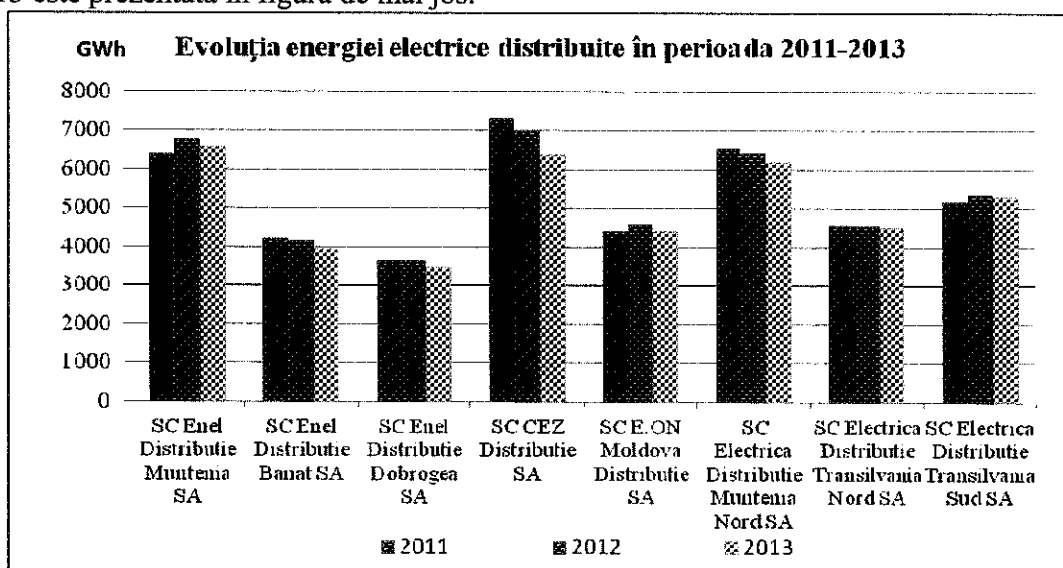
Evoluția tarifelor medii specifice în perioada 2008-2013 se prezintă în figura următoare:

Majorarea cu cca. 5 % a tarifelor specifice de distribuție față de nivelul aprobat pentru anul 2012 se încadrează în limita de creștere a indicelui prețurilor de consum în anul 2012.

La nivelul anului 2012 a fost distribuită o cantitate de energie electrică în creștere cu circa 0,5 % față de anul 2011. **Pentru anul 2013 energia distribuită se estimează a fi de cca. 40821 GWh, în scădere cu 4 % față de anul 2012.**

Evoluția energiei electrice distribuite de operatorii de distribuție concesionari în perioada 2012 – 2013 este prezentată în figura de mai jos:

Evoluția tarifelor pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție alții decât operatorii concesionari

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție alții decât operatorii concesionari, sunt aprobate de ANRE la solicitarea operatorilor de distribuție care dețin, operează, întrețin și dezvoltă rețele de distribuție în cadrul parcurilor, platformelor industriale sau al unor zone delimitate patrimonial și care au racordați utilizatori – beneficiari ai serviciului de distribuție.

Tarifele au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru distribuția energiei electrice de către persoane juridice, altele decât operatorii principali de distribuție a energiei electrice precum și a condițiilor pentru retransmiterea energiei*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2007, care a fost înlocuită începând cu data de 17.04.2013 cu *Metodologia de stabilire a tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice de operatori, alții decât operatorii de distribuție concesionari*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 21/2013.

Ambele metodologii sunt de tip cost-plus, stabilind că tariful de determină pe baza costurilor justificate cu prestarea serviciului și a cotei de profit reglementat de maxim 5 %.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei* în vigoare în perioada 2007-aprilie 2013, toți prestatorii serviciului de distribuție aveau obligația de a solicita ANRE aprobarea tarifului pe care erau îndreptățiți să-l perceapă de la beneficiarii acestui serviciu, astfel încât în prezent cca. 100 prestatori aplică tarife aprobate de ANRE.

Tarife pentru servicii de sistem

Modificări legislative în anul 2013

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 20/2007, cu modificările ulterioare, urmează a fi revizuită în scopul adaptării cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale* nr. 123/2012.

În prezent, proiectul de revizuire a fost elaborat în cadrul ANRE și supus anchetei publice prin afișarea pe pagina de internet a autorității. În urma propunerilor/observațiilor primite de la participanții la piață și de la factorii interesați, va rezulta proiectul de *Metodologie*, care va fi înaintat spre analiză și aprobare Comitetului de Reglementare al ANRE.

Metodologia este o metodologie de tip “cost-plus” combinată cu elemente de stimulare a creșterii eficienței serviciului, care prevede recunoașterea costurilor justificate cu prestarea serviciului de sistem și a unei cote de profit. Are incluse principii privind achiziția serviciilor tehnologice de sistem și principii privind stabilirea prețurilor reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem. Astfel, furnizorii de servicii tehnologice de sistem sunt obligați să solicite ANRE aprobarea prețurilor reglementate pentru fiecare tip de serviciu tehnologic de sistem, prin prezentarea și justificarea costurilor cu furnizarea acestor servicii. Cota reglementată de profit nu va depăși 5 % din suma costurilor justificate.

De asemenea, *Metodologia* conține prevederi tranzitorii astfel încât **revizia tarifelor reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem va avea loc în prima jumătate a anului 2014.**

Evoluția tarifelor pentru servicii de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem practicate în cursul anului 2013 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de sistem, au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 52/2012. Aceste tarife au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 20/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Începând cu 1 ianuarie 2013 au fost aprobate următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 10,91 lei/MWh, având două componente:
- tariful pentru serviciile tehnologice de sistem - 9,77 lei/MWh și
- tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,14 lei/MWh.

Necesarul de servicii tehnologice de sistem pentru anul 2013 a fost determinat de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem, în funcție de planificarea funcționării sistemului energetic național (SEN), în baza prevederilor Codului tehnic al rețelei electrice de transport al energiei electrice (RET), aprobat prin Ordinul ANRE nr. 20/2004 și a procedurii operaționale POTEL-07.IV OP-DN/106 - Determinarea rezervelor de putere activă în SEN.

Pentru anul 2013 a fost aprobată achiziționarea serviciilor tehnologice de sistem atât în regim concurențial cât și în regim reglementat.

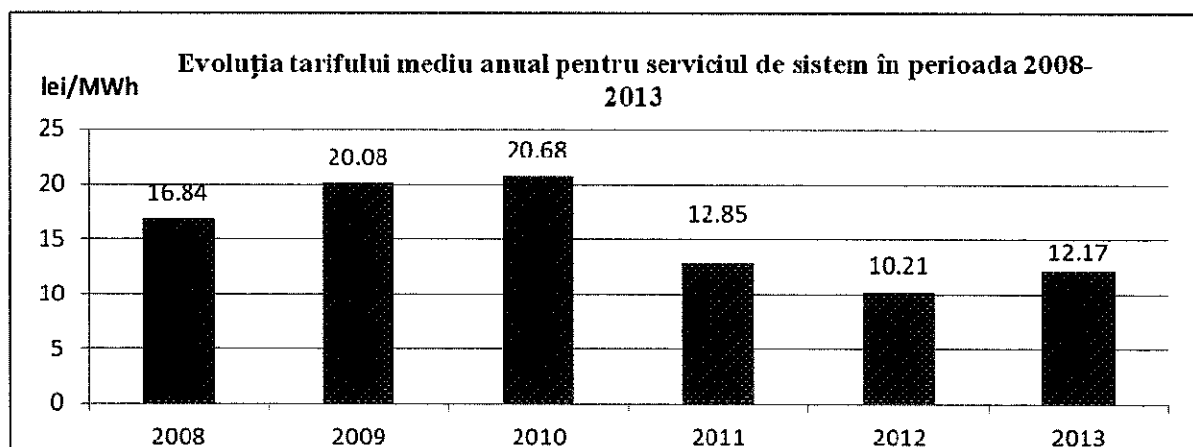
Începând cu data de 7 august 2013, prin Ordinul ANRE nr. 58/02.08.2013, a fost modificat tariful pentru serviciul de sistem – componenta pentru servicii tehnologice de sistem de la 9,77 lei/MWh la 12,28 lei/MWh.

Această modificare a tarifului pentru servicii tehnologice de sistem a fost necesară în scopul:

- punerii în aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 138/03.04.2013 *privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, prin care, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) al *Legii energiei electrice și a gazelor naturale* nr. 123/2012 a fost aprobat accesul garantat la rețelele electrice pentru energia electrică produsă de centrala termoelectrică Mintia aparținând S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și pentru energia electrică produsă de S. C. Complexul Energetic Oltenia S.A. și achiziționarea în regim reglementat a serviciilor tehnologice de sistem furnizate de aceste societăți,
- punerii în aplicare a prevederilor Ordinului ANRE nr. 54/2013, prin care a fost eliminată obligația de plată a tarifului pentru serviciul de sistem pentru energia electrică exportată, comercială.

În plus, în luna aprilie 2013, au fost aprobate cantitățile de servicii tehnologice de sistem și prețurile reglementate de achiziție a acestora, furnizate în regim reglementat de centrala termoelectrică Mintia aparținând S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., respectiv centralele aparținând S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A., în perioada 1 mai – 31 decembrie 2013.

Având în vedere modificările componentelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate, în figura următoare se prezintă evoluția tarifului mediu anual pentru serviciul de sistem în perioada 2008-2013:

Se menționează că scăderea tarifului de sistem mediu anual înregistrată în anul 2011 se datorează implementării, începând cu data de 1 aprilie 2011, a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență bazate pe cererea de energie termică utilă, iar creșterea din anul 2013 a avut drept cauze:

- creșterea costurilor cu achiziția de servicii tehnologice de sistem determinată de integrarea în rețea a producătorilor din surse regenerabile care a condus la creșterea necesarului de servicii de sistem,
- eliminarea obligațiilor de plată a tarifului pentru serviciul de sistem pentru energia electrică exportată, declarată de furnizori.

Tariful practicat de operatorul de piață

Modificări legislative

În anul 2013, prin Ordinul ANRE nr. 67/2013, a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică* reprezentând revizuirea Metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 17/2010, cu scopul actualizării prevederilor acesteia ca urmare a maturizării piețelor centralizate de energie electrică și de certificate verzi din România, precum și pentru transpunerea prevederilor din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale* nr. 123/2012.

La elaborarea *Metodologiei* s-a avut în vedere promovarea unor practici eficiente de operare, folosirea eficientă a resurselor, îmbunătățirea continuă a calității serviciilor prestate precum și viabilitatea financiară și dezvoltarea operatorului pieței de energie electrică.

Tariful reglementat se va aplica participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi și va urmări alocarea corectă a costurilor justificate aferente activităților desfășurate de operatorul pieței de energie electrică. Metoda prin care se stabilește tariful reglementat pentru serviciile prestate de operator participanților la piețele centralizate de energie electrică este de tip „cost-plus”, venitul reglementat reprezentând suma dintre costurile totale justificate și o cotă rezonabilă de profit, calculată ca procent din aceste costuri.

Principalele prevederi ale *Metodologiei* sunt următoarele:

- tariful reglementat va asigura venitul reglementat necesar operatorului pieței de energie electrică pentru operarea piețelor centralizate de energie electrică (PZU, PI, PCCB, PCCB-NC, PMC, PC-OTC) și certificate verzi (PCCV, PCBCV), inclusiv pentru calculul obligațiilor de plată/drepturilor de încasare pentru participanții la piața de echilibrare și pentru părțile responsabile cu echilibrarea;
- tariful reglementat va fi alcătuit din următoarele componente:
 - a) componenta de înscriere la piețele centralizate aplicată la înscrierea unui participant la una sau mai multe piețe centralizate;
 - b) componenta de administrare a piețelor centralizate aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață centralizată la care este înscris;
 - c) componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul pieței de energie este contraparte, aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
 - d) componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate unde operatorul pieței de energie electrică nu este contraparte, aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
- tariful reglementat va fi plătit de către participanții la piețele centralizate, care sunt beneficiarii direcți ai serviciilor operatorului pieței de energie electrică;
- componentele tarifului reglementat se vor aplica participanților în baza convențiilor de participare la piețele centralizate, încheiate direct între S.C. OPCOM S.A., în calitate de operator al pieței de energie electrică și participanții la piața de energie electrică.
- producătorii cu puteri instalate mai mici de 1 MW, pot beneficia de o reducere cu până la 80 % a valorilor componentelor de înscriere și de administrare ale tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică.

Tariful determinat în conformitate cu prevederile *Metodologiei* se va aplica începând cu anul 2014.

Costurile și veniturile operatorului pieței vor fi monitorizate trimestrial de către ANRE pentru a se asigura corectitudinea alocării costurilor între activitățile reglementate desfășurate de operator pe piața de energie electrică și alte activități prestate de acesta.

Evoluția tarifului practicat de operatorul de piață

Tariful practicat în anul 2013 de S.C. OPCOM S.A. în calitate de operator al pieței de energie electrică a fost aprobat prin Ordinul ANRE nr. 52/2012.

Tariful este perceput de C.N. Transelectrica S.A. în baza contractului pentru prestarea serviciului de transport, a serviciilor de sistem și a serviciilor prestate de operatorul pieței de energie electrică participanților la piața angro de energie electrică încheiat cu următorii beneficiari ai serviciului de transport:

- furnizori de energie electrică, pentru energia electrică vândută clienților finali,
- clienți finali, care au dreptul să contracteze direct serviciul de transport, pentru energia electrică aferentă consumului propriu,

- furnizori și producători de energie electrică, pentru energia electrică exportată, în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 44/2006, valabil până la data de 7 august 2013, respectiv ale Ordinului ANRE nr. 54/2013, începând cu data de 7 august 2013.

Tariful aprobat pentru operatorul pieței de energie electrică în anul 2013 este de 0,37 lei/MWh și a fost determinat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate practicate de operatorii piețelor centralizate din sectorul energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 17/2010.

Metodologia este de tip “cost-plus”, tariful fiind determinat pe baza costurilor justificate cu administrarea piețelor de energie electrică la care se adaugă o cotă de profit reglementat de maxim 5 %.

Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică în perioada 2008-2012 a fost de 0,3 lei/MWh, iar creșterea aprobată de ANRE pentru anul 2013 a fost determinată de creșterea costurilor cu achiziționarea, operarea și mentenanța platformelor de tranzacționare ale S.C. OPCOM S.A., ca unic operator de piață, în conformitate cu prevederilor art. 20 și 23 ale *Legii energiei electrice și a gazelor naturale* nr. 123/2012. De asemenea, creșterea tarifului practicat de operatorul de piață a fost considerată justificată având în vedere faptul că acest tarif nu a mai fost revizuit din anul 2008 iar inflația cumulată în perioada 2008-2012 a fost de 30 %.

Racordare la rețea

În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (13) din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale* nr. 123/2012, prin Ordinul ANRE nr. 59/02.08.2013 a fost aprobat *Regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public*, care intră în vigoare la data abrogării Hotărârii Guvernului nr. 90/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 109 din 12 februarie 2008.

Acest *Regulament* aduce completări și modificări *Regulamentului* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2008, dintre care, cele mai importante sunt următoarele:

- reducerea duratei procesului de racordare;
- introducerea obligației operatorului de rețea de a emite un nou document - certificatul de racordare, prin care se certifică îndeplinirea condițiilor de racordare la rețea, prevăzute în avizul tehnic de racordare valabil; certificatul de racordare se emite pentru un loc de producere sau de consum și nu prevede numele titularului acestuia, motiv pentru care nu este necesară actualizarea certificatului de racordare la schimbarea denumirii utilizatorului sau la schimbarea titularului locului de producere sau de consum;
- introducerea obligației constituirii de garanții financiare de către utilizatori în favoarea operatorului de rețea, pentru locuri de consum și/sau de producere cu o putere totală aprobată mai mare de 1 MW, dacă sunt necesare lucrări de întărire a rețelei electrice în amonte de punctul de racordare pentru crearea condițiilor tehnice necesare racordării;
- includerea de prevederi referitoare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice în amonte de punctul de racordare;
- introducerea etapei de punere sub tensiune a instalației de utilizare în scopul realizării probelor de punere în funcțiune a instalațiilor de utilizare și/ sau a receptoarelor ori a generatoarelor;
- în anexele la regulament sunt prevăzute aspecte particulare privind:
 - a) racordarea locuințelor individuale cu o putere solicitată mai mică de 30 kVA;

-
- b) racordarea la RED a ansamblurilor de blocuri de locuințe și/sau de locuințe individuale,
 - c) racordarea la RED a zonelor industriale, comerciale sau de servicii comune;
 - d) racordarea locurilor de producere la rețelele electrice cu tensiunea mai mare sau egală cu 110 kV (prin stații electrice);
- contractele de proiectare și/ sau execuție trebuie să respecte prevederile unui ghid de conținut aprobat de ANRE;
 - introducerea obligației operatorilor de distribuție de a realiza centre teritoriale de relații cu utilizatorii la distanțe rezonabile pentru aceștia;
 - procedurile proprii de racordare elaborate de operatorul de transport și de sistem și de operatorii de distribuție concesionari se avizează de către ANRE; avizarea permite verificarea modului de organizare a activității operatorilor de rețea privind racordarea, în scopul îmbunătățirii acestora și reducerii duratei procesului de racordare.

Menționăm că regulamentul nu este încă în vigoare, întrucât la nivel guvernamental nu a fost adoptat proiectul de hotărâre de guvern pentru abrogarea HG 90/2008.

Stabilirea tarifelor reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Modificări legislative în anul 2013

Principalele modificări legislative au avut în vedere modificarea Ordinului ANRE nr. 117/2008 de aprobare a *Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii industriali de gaze naturale și a Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 33/22.05.2013 și aprobarea *Metodologiei de monitorizare a pieței reglementate de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 68/11.09.2013.

În vederea armonizării prevederilor legislative și cointeresării furnizorilor de ultimă instanță pentru reducerea costurilor aferente furnizării cu energie electrică a clienților finali care nu au uzat de dreptul de eligibilitate, în **septembrie 2013** ANRE a pus în dezbatere publică două proiecte de ordine privind:

- modificarea *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 30/2012.
- aprobarea *Regulamentului privind desemnarea furnizorilor de ultimă instanță*.

Principalele modificări aduse de proiectul *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate* constau în:

- Determinarea profitului pentru componenta de vânzare la tarife reglementate ca produs între o valoare fixă stabilită în lei/MWh și cantitatea de energie electrică facturată la tarife reglementate;
- Eficientizarea procesului de achiziție a energiei electrice aferente componentei de piață concurențială prin:

- limitarea maximală a prețului de achiziție acceptat, la o valoare cu 10% mai mare decât prețul de achiziție a energiei electrice aferent clienților eligibili proprii;
- determinarea profitului ca sumă a două componente, respectiv:
 - o componentă dependentă de cantitatea de energie electrică facturată la tarif CPC;
 - o componentă reprezentând 50% din beneficiul rezultat prin obținerea unui preț mediu de achiziție mai mic decât prețul maxim acceptat;
- Determinarea costului de furnizare pentru componenta de piață concurențială ca produs între o valoare fixă stabilită în lei/client/lună și numărul de clienți și de luni pentru care se vinde energie electrică la tarif CPC;
- Stabilirea modului de determinare a prețului pentru energia electrică destinată clienților finali furnizați în regim de ultimă instanță;
- Eliminarea referirii la posibilitatea achiziționării de energie electrică prin contracte bilaterale negociate.

Principalele prevederi incluse în proiectul de *Regulament privind desemnarea furnizorilor de ultimă instanță* constau în:

- Desemnarea furnizorilor de ultimă instanță pe baza unui proces concurențial în care fiecare furnizor care îndeplinește condițiile de participare poate transmite oferte de preț;
- Stabilirea câștigătorului procesului de desemnare a furnizorilor de ultimă instanță, pentru o zonă de furnizare, se face în baza ofertei de preț cu cea mai mică valoare cumulată a celor două componente incluse în oferta de preț și anume costul unitar al activității de furnizare și profitul unitar;
- Desemnarea furnizorilor de ultimă instanță se face pentru o perioadă de 4 ani, cu excepția primei perioade de desemnare care va fi 01.07.2013 - 31.12.2017.

Evoluția tarifelor reglementate

Tarifele reglementate pentru anul 2013 au fost stabilite prin:

Nr. crt.	Tarife reglementate	Sem. I 2013	Sem. II 2013
1.	Consumatori casnici	Ordinul nr. 53/2012	Ordinul nr. 40/2013
2.	Consumatori non-casnici	Ordinul nr. 54/2012	Ordinul nr. 41/2013

Pentru semestrul I 2013, tarifele reglementate au fost stabilite prin Ordinele ANRE nr. 53 și nr. 54 din 19.12.2012, cu aplicabilitate începând cu 1 ianuarie 2013, conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 30/2012.

Principalele modificări în structura costurilor realizate de furnizorii de ultimă instanță în anul 2012, față de cele estimate considerate justificate, modificări care s-au reflectat în tarifele reglementate pentru anul 2013 au fost:

- creșterea costurilor cu achiziția energiei electrice ca urmare a înlocuirii unei cote părți din energia electrică livrată de S.C. Hidroelectrică S.A. pe contracte reglementate cu energie electrică livrată de S.C. OMV Petrom S.A. și de S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A.;
- creșterea costurilor cu achiziția certificatelor verzi (de la 18 lei/MWh, pentru perioada ianuarie - iunie 2012, la 30 lei/MWh, pentru perioada iulie-decembrie 2012);
- creșterea costurilor de furnizare (de la 4 lei/client/lună, pentru perioada ianuarie - iunie 2012, la 4,2 lei/client/lună pentru perioada iulie-decembrie 2012);
- micșorarea cantităților de energie electrică furnizate la tarife reglementate, ca urmare a introducerii Componentei de Piață Concurențială (CPC) începând cu data de 01 septembrie 2012.

De asemenea, a rezultat o creștere a costurilor furnizorilor de ultimă instanță în anul 2013 față de anul 2012 datorată:

- creșterii tarifelor pentru serviciile de transport, distribuție, sistem și piață, începând cu data de 1 ianuarie 2013;
- creșterii prețurilor reglementate aplicabile începând cu 01 ianuarie 2013 producătorilor de energie electrică, ca urmare a:
 - scăderii cantității de energie electrică livrate de principalii producători din surse clasice, datorită creșterii producției din surse regenerabile;
 - prognozei defavorabile a S.C. Hidroelectrică S.A. privind cantitatea de energie electrică ce ar urma să fie produsă în 2013;
 - creșterii prețurilor combustibililor.
 - creșterii prețului pe piața pentru ziua următoare, ca urmare a condițiilor de forță majoră din zona producției hidro.

Ca urmare, tarifele reglementate pentru energia electrică livrată de furnizorii de ultimă instanță consumatorilor casnici și non-casnici care nu au uzat de eligibilitate au crescut la nivel național, începând cu data de 1.01.2013, cu 6 %.

Prevederile Legii nr. 134/2012 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 88/2011 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, referitoare la facturarea separată a contravalorii certificatelor verzi, au ridicat probleme în ceea ce privește data aplicării și modul de regularizare a costurilor cu achiziția de certificate verzi, având în vedere faptul că tarifele reglementate pentru clienții finali aprobate la data intrării în vigoare a legii nr. 134/2012 includeau contravaloarea de 30 lei/MWh pentru achiziția de certificate verzi. În primul semestru al anului 2013 s-a efectuat o reevaluare a costurilor și veniturilor înregistrate în anul 2012, de furnizorii de ultimă instanță. **În urma acestei analize, prin Ordinele ANRE nr. 40 și 41 din 21.06.2013, cu aplicabilitate începând cu 1 iulie 2013, luând în considerație atât creșterea costurilor cât și veniturile suplimentare din certificatele verzi, incluse deja în factură, au fost ajustate tarifele reglementate, acestea scăzând cu 1,3% la nivel național.**

Tariful Componenta de Piață Concurențială (CPC)

Prin Memorandumul de Înțelegere aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012, în conformitate cu obligațiile asumate de România în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană, s-a aprobat calendarul de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate.

Potrivit acestui calendar, s-au parcurs 5 etape de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru consumatorii care nu au uzat de eligibilitate fiind de :

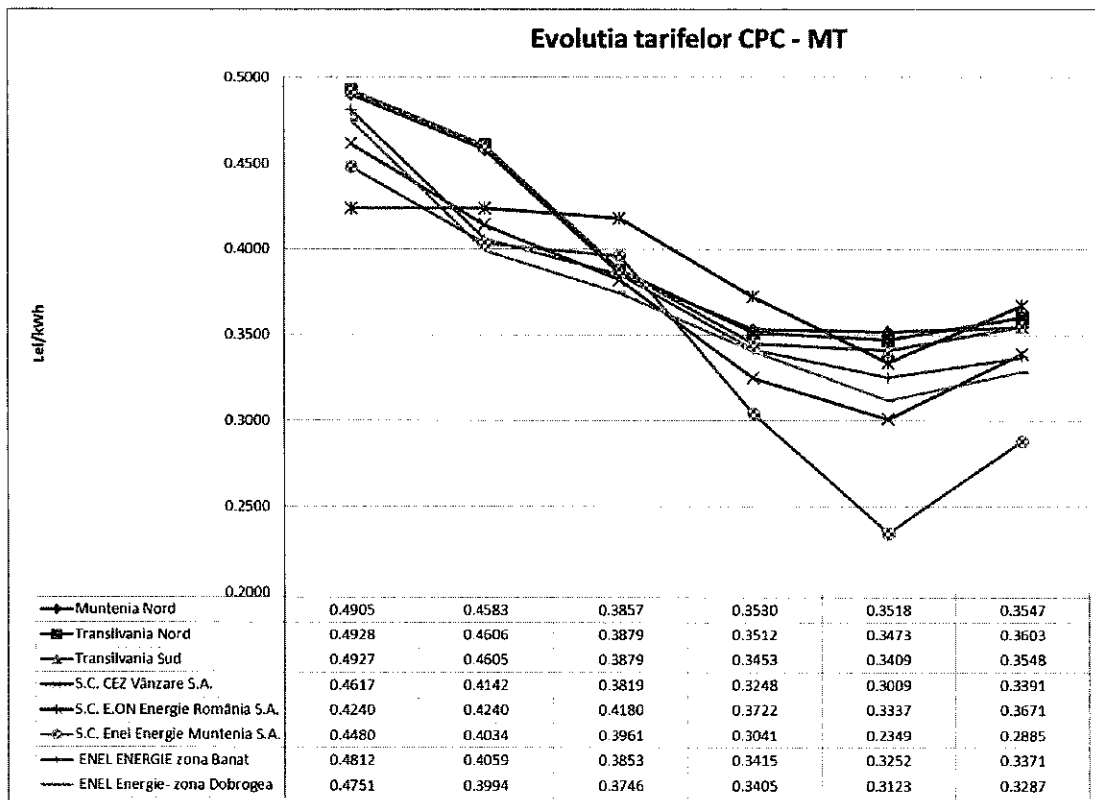
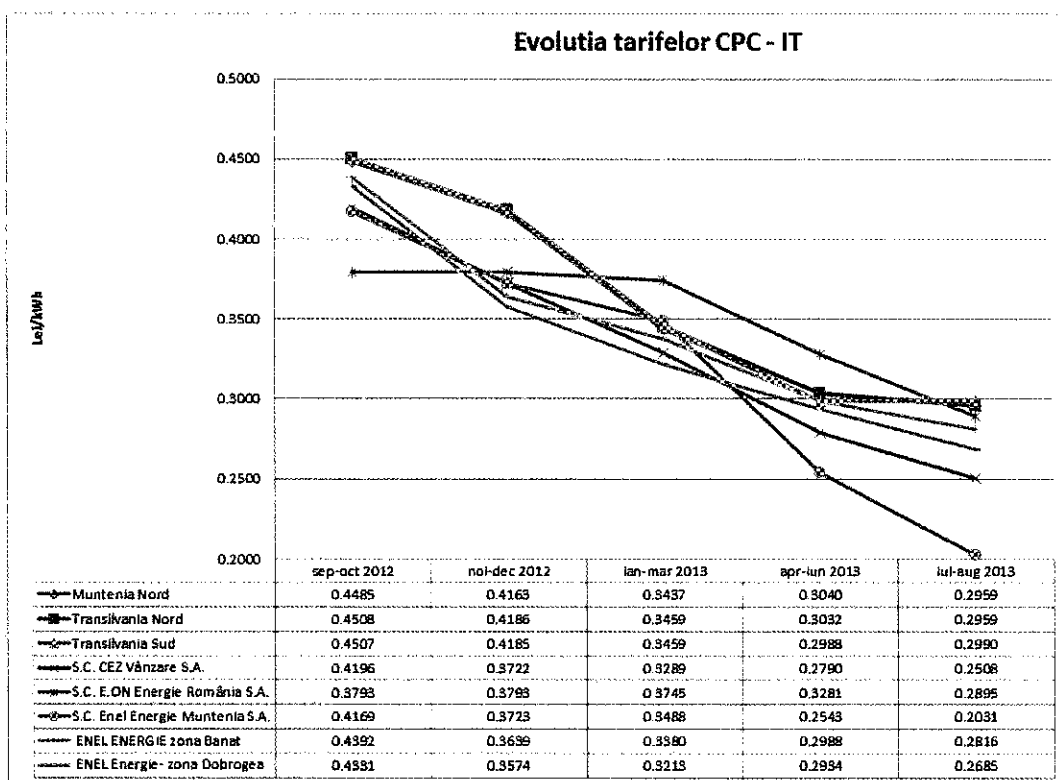
- 15% din consumul consumatorilor non-casnici pentru etapa 1 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.11.2012 – 31.12.2012);
- 30% din consumul consumatorilor non-casnici pentru etapa 2 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2013-31.03.2013);
- 45% din consumul consumatorilor non-casnici pentru etapa 3 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.04.2013-30.06.2013);
- 65% din consumul consumatorilor non-casnici pentru etapa 4 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2013-31.08.2013);
- 85% din consumul consumatorilor non-casnici și 10 % din consumul consumatorilor casnici pentru etapa 5 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.09.2013-31.12.2013).

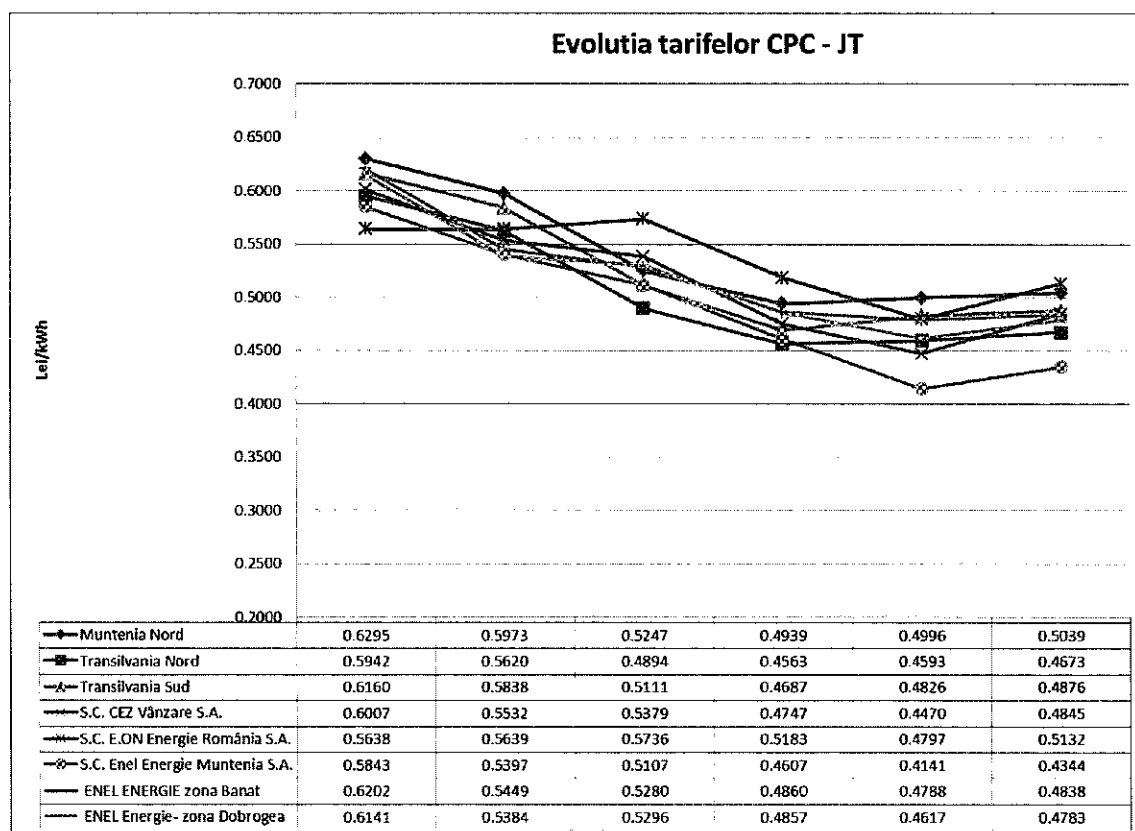
ANRE a stabilit cantitățile de energie electrică ce urmau a fi achiziționate din piața reglementată respectiv concurențială de către furnizorii de ultimă instanță, pe baza consumului de energie electrică prognozat de aceștia și a procentelor de achiziție din piața concurențială menționate mai sus, aferente fiecărei etape de eliminare a tarifelor reglementate.

Pentru fiecare etapă de eliminare a tarifelor reglementate menționată mai sus, valorile tarifelor CPC au fost fundamentate de fiecare dintre cei 5 furnizorii de ultimă instanță, pentru fiecare zonă de furnizare și au fost avizate de ANRE conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 30/2012.

Prima etapă de eliminare a tarifelor reglementate a fost împărțită în două subetape, datorită condițiile meteo extreme, care au generat activarea clauzei de forță majoră la producătorul S.C. Hidroelectrică S.A. și creșterea prețurilor de tranzacționare pe PZU, PCCB și PE. Au fost avizate valori distincte ale tarifelor CPC pentru perioada septembrie – octombrie 2012 și noiembrie – decembrie 2012.

Evoluția tarifelor CPC, avizate pentru furnizorii de ultimă instanță, pe nivele de tensiune este prezentată în figurile următoare:

Din sinteza datelor aferente consumatorilor eligibili și a celor care nu au optat pentru schimbarea furnizorului a rezultat prețul de vânzare mediu pentru cele doua categorii de consumatori (casnici, respectiv noncasnici), defalcate pe componentele de preț prezentate în tabelele următoare:

Componente ale prețului energiei electrice la consumatorii casnici în semestrul I 2013

Categorii consumatori	Componente de preț în semestrul I 2013 [lei/kWh]				
	Tarife de rețea	Taxe aplicate tarifulor de rețea	Preț energie și furnizare	Taxe	Preț total
Consumator casnic cu un consum anual sub 1000 kWh/an	0.23	0	0.17	0.19	0.60
Consumator casnic cu un consum anual cuprins între 1000 și 2500 kWh/an	0.23	0	0.17	0.19	0.59
Consumator casnic cu un consum anual cuprins între 2500 și 5000 kWh/an	0.23	0	0.16	0.19	0.58
Consumator casnic cu un consum anual cuprins între 5000 și 15000 kWh/an	0.23	0	0.15	0.19	0.57
Consumator casnic cu un consum anual peste 15000 kWh/an	0.23	0	0.15	0.19	0.56

Componente ale prețului energiei electrice la consumatorii non-casnici în semestrul I 2013

Categorii consumatori	Componente de preț în semestrul I 2013 [lei/kWh]				
	Tarife de rețea	Taxe aplicate tarifelor de rețea	Preț energie și furnizare	Taxe	Preț total
Consumator non-casnic cu un consum anual sub 20 MWh/an	0.21	0	0.30	0.22	0.74
Consumator non-casnic cu un consum anual cuprins între 20 și 500 MWh/an	0.19	0	0.27	0.21	0.67
Consumator non-casnic cu un consum anual cuprins între 500 și 2000 MWh/an	0.15	0	0.25	0.19	0.59
Consumator non-casnic cu un consum anual cuprins între 2000 și 20000 MWh/an	0.10	0	0.23	0.17	0.51
Consumator non-casnic cu un consum anual cuprins între 20000 și 70000 MWh/an	0.09	0	0.21	0.16	0.46
Consumator non-casnic cu un consum anual cuprins între 70000 și 150000 MWh/an	0.07	0.00	0.23	0.15	0.45

În cadrul consumurilor facturate la tarife reglementate, ponderea consumului de energie electrică al consumatorilor casnici a crescut de la 58,9% în 2012, la 70% în semestrul I 2013, urmând ca în 2014 să reprezinte 100%.

2.2. Gaze naturale

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, pe piața reglementată care cuprinde activitățile cu caracter de monopol natural, activitățile conexe acestora și furnizarea la preț reglementat și în baza contractelor-cadru, sistemele de prețuri și tarife se stabilesc de ANRE.

Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

- a) transportul gazelor naturale;
- b) transportul gazelor prin conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor condițiilor de valabilitate a licenței;
- c) înmagazinarea subterană a gazelor naturale;
- d) stocarea gazelor naturale în conductă;
- e) distribuția gazelor naturale și a biogazului/biometanului;
- f) administrarea piețelor centralizate;
- g) furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru până la 31 decembrie 2014 pentru clienții non casnici, cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import, care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la 31 decembrie 2015;
- h) furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru până la 31 decembrie 2018 pentru clienții casnici;
- i) furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții finali;
- j) activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați.

Mecanismele de calcul al prețurilor și tarifelor reglementate sunt de tipul „revenue-cap” pentru activitățile reglementate de înmagazinare subterană și de transport, de tip „price-cap” pentru activitățile reglementate de distribuție și de furnizare și de tip cost plus pentru administrarea pieței centralizate.

Activitatea de transport

Modificări legislative în anul 2013

Principalele modificări legislative au fost date prin:

- Ordinul ANRE nr. 12/2013 pentru aprobarea *Regulilor privind prestarea serviciului de transport gaze naturale de tip backhaul*;
- Ordinul ANRE nr. 39/2013 pentru *stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul National de Transport in perioada 1 iulie 2013 - 30 iunie 2014*.

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tariful pentru serviciile de transport prin sistemul național de transport, pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomială.

Pentru cea de a treia perioada de reglementare, se va introduce sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”, activitatea de transport urmând a cuprinde un set de tarife de tipul "intrare-ieșire", stabilite pentru punctele de delimitare la intrarea în sistemul de transport în care se rezervă capacitatea și pentru punctele de la ieșirea din sistemul național de transport în care se rezervă capacitatea, precum și pentru utilizarea sistemului.

Potrivit modificărilor și completărilor prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012 de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, operate prin Ordinul ANRE nr. 7/20.02.2013, metodologia de calcul, în detaliu, precum și structura tarifului de transport de tipul "intrare-ieșire" pentru a treia perioadă de reglementare vor fi aprobate de către ANRE, având la bază propunerea înaintată de către operatorul sistemului național de transport.

Documentul intitulat "*Metodologie pentru aprobarea și stabilirea tarifelor reglementate în activitatea de transport a gazelor naturale*" propus de către SNTGN TRANSGAZ SA a fost afișat pe pagina de internet a ANRE la data de 20.08.2013.

Până la aprobarea și intrarea în vigoare a noii metodologii, estimate a se realiza cel mai târziu în anul de transport 01.07.2014 – 30.06.2015, ANRE a aprobat, în baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012, venitul total, venitul reglementat și tariful de transport de tipul „timbru poștal” format din componenta volumetrică și componenta fixă de rezervare de capacitate, atât pentru primul an al celei de a III-a perioade de reglementare, 01.07.2012 – 30.06.2013, prin Ordinul ANRE nr.13/2013, cât și pentru anul al doilea 01.07.2013 – 30.06.2014 prin Ordinul ANRE nr. 39/2013.

Evoluții ale tarifului de transport gaze naturale

În intervalul **1 septembrie 2009 – 31 martie 2013** tarifele de transport practicate de operatorul SNTGN TRASNGAZ SA s-au menținut la același nivel.

Începând cu data de **1 aprilie 2013** au fost introduse tarife de transport pe tipuri de servicii, după cum urmează: **servicii ferme pentru contracte cu durata mai mare de un an, servicii întreruptibile pentru contracte cu durata mai mare de un an, servicii ferme pentru contracte cu durata mai mică de un an, diferențiate pe zi, lună și trimestru, servicii backhaul.**

Aceste tarife sunt introduse pentru prima dată în România, conform prevederilor din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale.

Tarifele în vigoare, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, pentru activitatea de transport a gazelor naturale sunt următoarele:

(1) Tariful pentru prestarea serviciilor ferme de transport al gazelor naturale prin Sistemul Național de Transport în perioada 1 iulie 2013 – 30 iunie 2014, în cazul contractelor de transport încheiate pe un an gazier ori pe multiplu de ani gazieri, se stabilește după cum urmează:

- a) componenta fixă de rezervare a capacității pentru servicii ferme – 1,42 lei/MWh/h;
- b) componenta volumetrică pentru cantitatea transportată pentru sistemele de distribuție – 7,30 lei/MWh transportat;
- c) componenta volumetrică pentru cantitatea transportată numai prin Sistemul Național de Transport – 8,19 lei/MWh transportat;

(2) Tariful pentru prestarea serviciilor întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul Național de Transport în perioada 1 iulie 2013 – 30 iunie 2014, în cazul contractelor de transport încheiate pe un an gazier ori pe multiplu de ani gazieri, se stabilește după cum urmează:

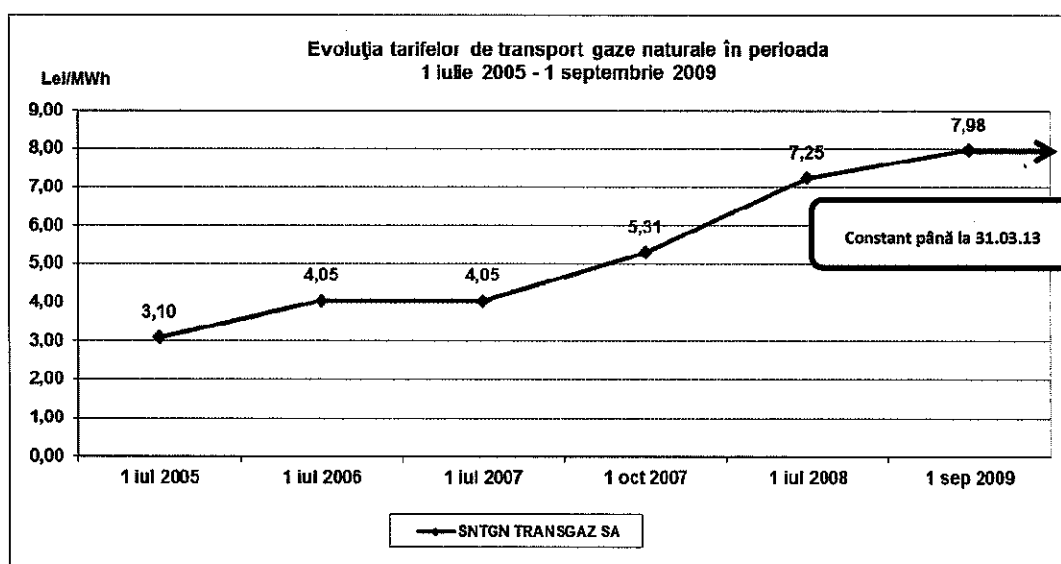
- a) componenta fixă de rezervare a capacității pentru servicii întreruptibile – 1,27 lei/MWh/h;
- b) componenta volumetrică pentru cantitatea transportată pentru sistemele de distribuție – 7,30 lei/MWh transportat;
- c) componenta volumetrică pentru cantitatea transportată numai prin Sistemul Național de transport – 8,19 lei/MWh transportat;

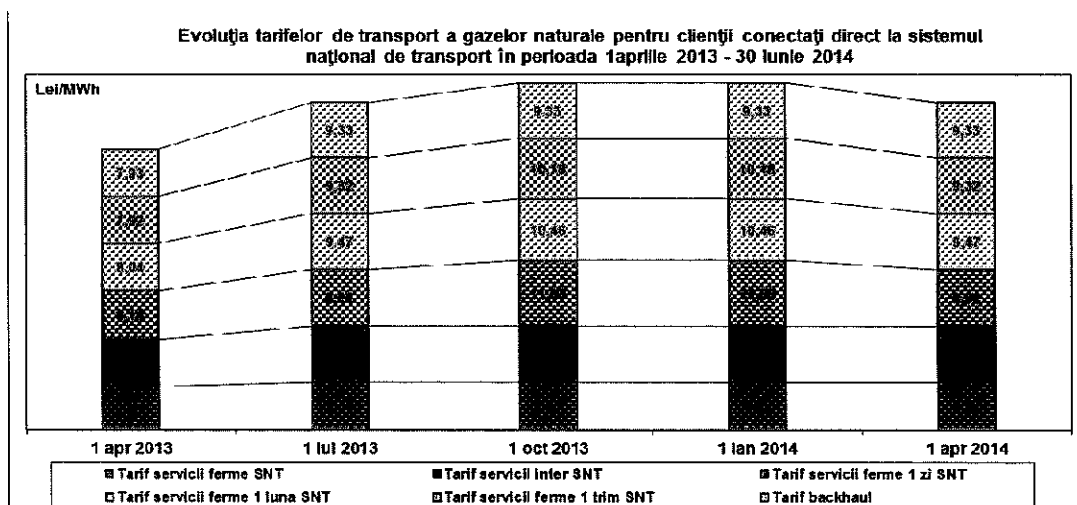
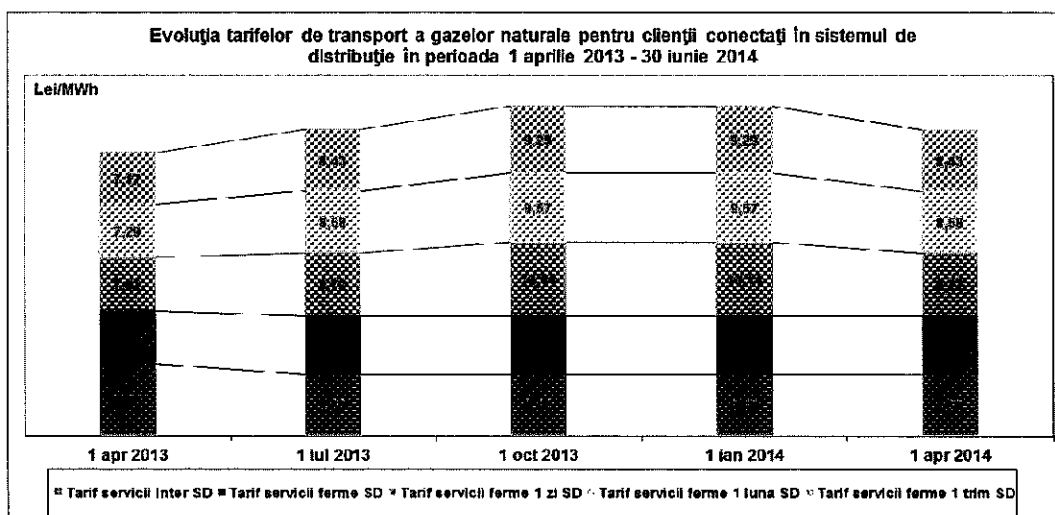
(3) Tariful pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul Național de Transport în perioada 1 iulie 2013 – 30 iunie 2014, în cazul contractelor de transport încheiate pe o perioadă mai mică de un an gazier, se stabilește după cum urmează :

Denumire componentă tarif pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul Național de Transport	Valoare componentă tarif aferentă perioadei de aplicare			
	1 iulie 2013 - 30 septembrie 2013	1 octombrie 2013 - 31 decembrie 2013	1 ianuarie 2014 - 31 martie 2014	1 aprilie 2014 - 30 iunie 2014
a) componenta fixă de rezervare a capacității pentru servicii ferme pe zi - lei/MWh/h	1,42	2,84	2,84	1,42
b) componenta fixă de rezervare a capacității pentru servicii ferme pe lună - lei/MWh/h	1,28	2,27	2,27	1,28
c) componenta fixă de rezervare a capacității pentru servicii ferme pe trimestru - lei/MWh/h	1,13	1,99	1,99	1,13

d) componenta volumetrică pentru cantitatea transportată pentru sistemele de distribuție - lei/MWh transportat	7,30	7,30	7,30	7,30
e) componenta volumetrică pentru cantitatea transportată numai prin Sistemul Național de Transport -lei/MWh transportat	8,19	8,19	8,19	8,19

(4) Tariful pentru serviciile de transport al gazelor naturale de tip backhaul, prestate în punctele de interconectare a Sistemului Național de Transport cu sistemele de transport din statele membre ale U.E. în baza contractelor de transport încheiate pe o perioadă mai mică ori mai mare de un an gazier, în perioada 1 iulie 2013 – 30 iunie 2014 este în valoare de 1,14 lei/MWh/h, reprezentând componenta fixă pentru rezervarea de capacitate de tip backhaul.

Activitatea de distribuție

Modificări legislative 2013

Principala modificare legislativă a anului s-a referit la Ordinul ANRE nr. 42/2013 privind aprobarea *Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale*, începând cu a treia perioadă de reglementare și privind modificarea *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/2012.

Prin Ordinul ANRE nr. 42/2013 au fost stabilite principiile de bază de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție începând cu a treia perioadă de reglementare.

Principalele prevederi cu caracter de noutate, introduse prin intermediul acestui ordin sunt:

1. Ca excepție, pentru primul an al celei de a treia perioade de reglementare, până la aprobarea noului venit reglementat unitar și a noului venit total unitar aferente activității de distribuție a gazelor naturale, la data de 1 iulie 2013 ANRE a indexat tarifele de distribuție în vigoare cu rata inflației realizată în anul precedent, determinată pe baza

datelor statistice publicate pe site-ul www.insse.ro. Diferențele de venituri datorate aplicării acestor tarife vor fi stabilite odată cu aprobarea venitului reglementat unitar și venitului total unitar pentru primul an al celei de a treia perioade de reglementare.

2. Pentru primul an din cadrul celei de a treia perioade de reglementare, stabilirea și aprobarea venitului reglementat unitar, a venitului total unitar, precum și a tarifelor reglementate aferente activității de distribuție, se vor realiza la data de 1 aprilie 2014.
3. S-au introdus prevederi referitoare la **tariful de proximitate**. Astfel, începând cu cea de a treia perioadă de reglementare, ANRE poate lua în considerare, pentru fiecare titular de licență de distribuție, după caz, stabilirea unei noi categorii de clienți noncasnici, care să beneficieze de un tarif de distribuție de proximitate, în condițiile îndeplinirii cumulative a următoarelor condiții: sunt clienți industriali pentru care există o soluție viabilă din punct de vedere tehnico-economic de conectare la SNT; sunt amplasați la o distanță de maxim 1 km, în linie dreaptă, față de Sistemul Național de Transport; sunt alimentați prin conducte funcționând la presiuni mai mari sau egale cu 0,4 MPa (4 bar); au un consum anual de minim 250.000 MWh.

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de consumatori.

Pentru anul 2013, categoriile de consumatori pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție și tariful de distribuție de proximitate-au fost următoarele:

1. Tarife de distribuție

- B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh
- B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh
- B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh
- B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh
- B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh
- B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

2. Tarif de distribuție de proximitate

- B.6.1 clienți cu un consum anual de peste 250.000 MWh

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare.

Contravaloarea serviciilor de distribuție, prestate pentru un utilizator al sistemului de distribuție, se facturează lunar.

Evoluții ale tarifelor de distribuție

Urmare a aprobării Ordinului ANRE nr. 42/2013, pentru toți cei 39 operatori de distribuție licențiați, la data de 1 iulie 2013 ANRE a indexat tarifele de distribuție în vigoare cu rata inflației realizată în anul precedent, determinată pe baza datelor statistice publicate pe site-ul www.insse.ro, respectiv cu 4,95%.

Tarifele de distribuție, în vigoare începând cu data de 1 iulie 2013, sunt următoarele:

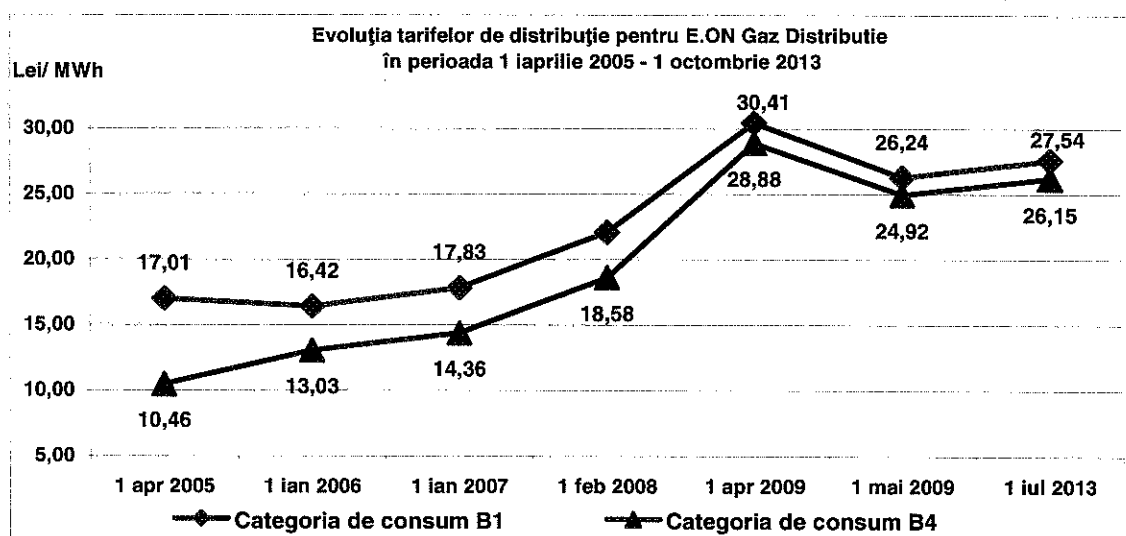
- tarifele reglementate pentru activitatea de distribuție a gazelor naturale realizată de S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE - S.R.L.

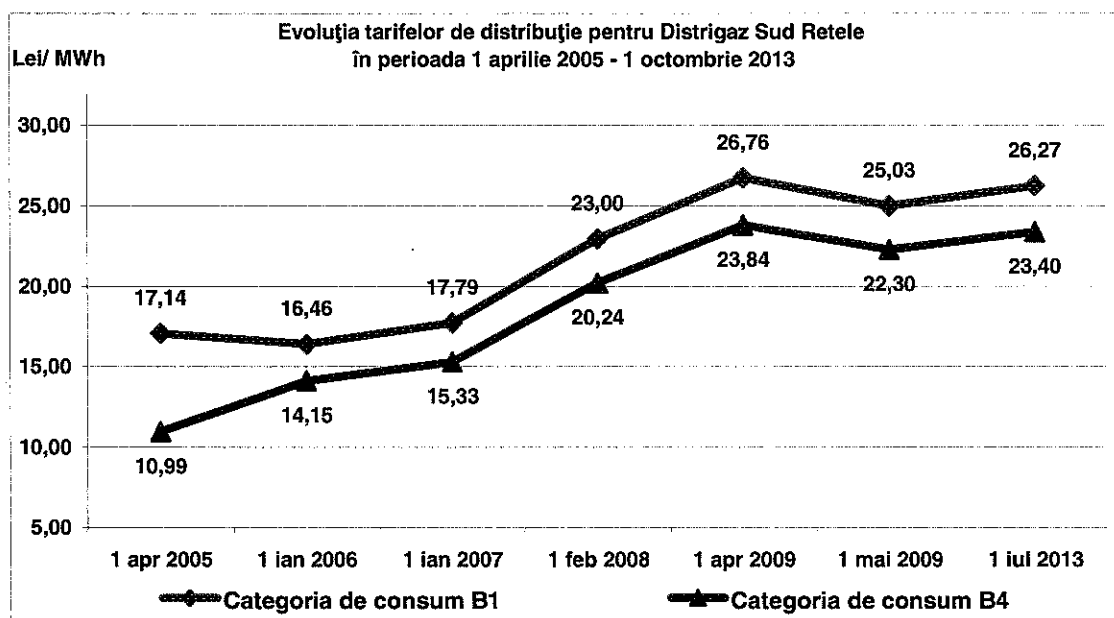
Categoria de consumatori	Lei/ MWh
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	26,27
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	26,23
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	24,51
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	23,40
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	21,82
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	20,56

- tarifele reglementate pentru activitatea de distribuție a gazelor naturale realizată de S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE - S.A.

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	27,54
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	27,37
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	27,22
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	26,15
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	25,62
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	24,82

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de distribuție a gazelor naturale, începând cu 1 aprilie 2005 și până în prezent.

Activitatea de înmagazinare

Modificări legislative în anul 2013

În anul 2013 nu s-au produs modificări legislative referitoare la reglementarea activității de înmagazinare.

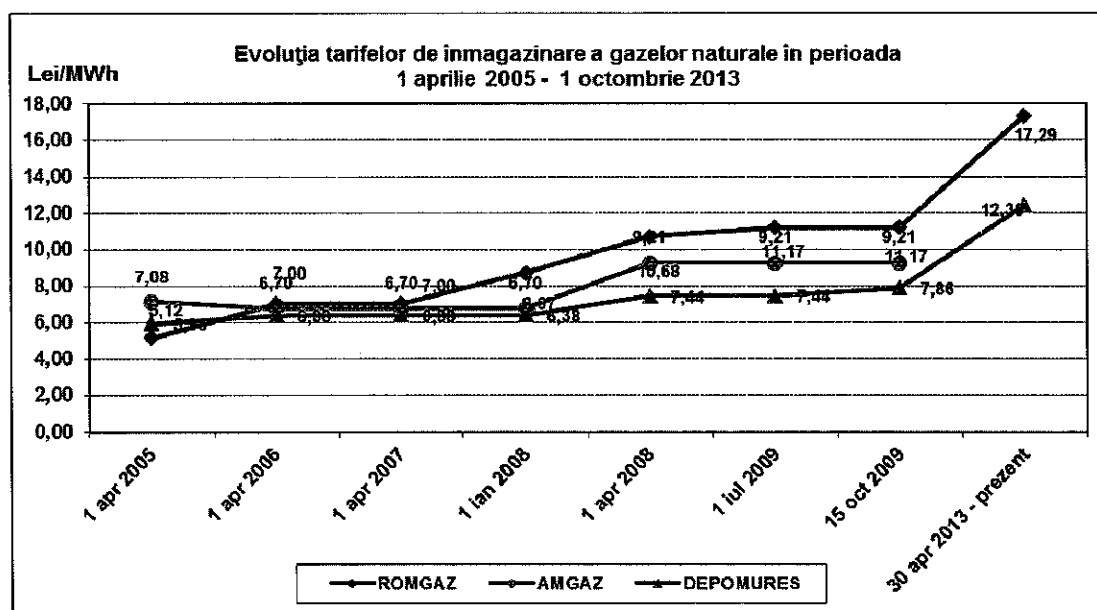
Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

Evoluții ale tarifului de înmagazinare

În baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012 de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a aprobat, pentru operatorii licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare subterană SC DEPOMUREȘ SA Târgu Mureș și SNGN ROMGAZ SA Mediaș prin sucursala Ploiești, venitul total, venitul reglementat și componentele volumetrice, de injecție și extracție subterană a gazelor naturale, și componenta fixă de rezervare de capacitate aferente tarifului pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană, pentru primul an 01.04.2012 – 31.03.2013 și pentru anul al doilea 01.04.2013 – 31.03.2014 al celei de a III-a perioade de reglementare, prin Ordinele ANRE nr. 25/2013 și nr. 26/2013.

Tarifele în vigoare, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, pentru activitatea de înmagazinare a gazelor naturale sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	Societatea Comercială "Depomureș" - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclu complet de înmagazinare	13,12	8,01
Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,37	3,10
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	1,80	1,27

Administrarea piețelor centralizate

Modificări legislative în anul 2013

Prevederile *Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2013* referitoare la introducerea tranzacțiilor centralizate de gaze naturale au fost transpuse în legislația secundară prin Ordinul ANRE nr. 50/2013 pentru aprobarea *Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale*.

Evoluții ale tarifelor reglementate pentru administrarea piețelor centralizate

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, administrarea piețelor centralizate este o activitate aferentă pieței reglementate, pentru care ANRE stabilește tarife reglementate.

Prin Deciziile ANRE nr. 2119 și 2120/19.07.2013 s-au acordat **licențe pentru administrarea piețelor centralizate operatorilor Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange), respectiv Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale "OPCOM" – SA.**

Prin Ordinul ANRE nr. 50/2013 au fost aprobate *Regulile generale privind piața centralizată de gaze naturale*. În temeiul acestui act normativ au fost aprobate tarifele reglementate practicate de operatorul licențiat al pieței centralizate din sectorul gazelor naturale - Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange), respectiv tarifele reglementate practicate de operatorul licențiat al pieței centralizate din sectorul gazelor naturale - Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale "OPCOM" – SA (Ordinele ANRE nr. 69 și 71/2013).

Conform documentelor aprobate și publicate în Monitorul Oficial, tarifele pentru cei doi operatori licențiați de pe piața centralizată de gaze naturale sunt următoarele:

1. Structura tarifului reglementat practicat de operatorul licențiat al pieței centralizate din sectorul gazelor naturale - Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange)

Denumire componentă tarif	U.M.	Valoare
Tarif de înscriere aplicat la înregistrarea participanților la piața centralizată	Lei/participant/an	450
Tarif de administrare a pieței centralizate de gaze naturale	Lei/ofertă	1.000

2. Structura tarifului reglementat practicat de operatorul licențiat al pieței centralizate din sectorul gazelor naturale - Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale "OPCOM" – SA

Denumire componentă tarif	U.M.	Valoare
Tarif de înscriere aplicat la înregistrarea participanților la piața centralizată	Lei/participant/an	394
Tarif de administrare a pieței centralizate de gaze naturale	Lei/ofertă	821

Activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale

Prețul gazelor naturale din producția internă

În contextul preocupărilor pentru liberalizarea prețurilor din piața reglementată și pentru a se încadra în constrângerile comunitare de respectare a legislației și a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene, precum și ca urmare a acordurilor încheiate cu organismele financiare internaționale, autoritățile române au propus (având în vedere gradul redus de suportabilitate și efortul financiar generat de creșterea prețului final la clienții casnici în urma procesului de convergență a prețurilor producției interne la prețurile de import și de eliminare a prețurilor finale reglementate), un scenariu (agreat cu organismele financiare internaționale) privind creșterea graduală a prețului de comercializare pe piața românească a producției interne de gaze naturale în raport cu prețul de comercializare pe piața românească a gazelor naturale din import. Scenariul constă în eliminarea prețurilor reglementate până la data de 31 decembrie 2014 pentru clienții finali noncasnici (cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import, care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la data de 31 decembrie 2015), iar pentru clienții casnici procesul menționat se finalizează la 31 decembrie 2018.

În temeiul Memorandumului aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012 și în conformitate cu obligațiile asumate de Guvernul României în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană s-a aprobat calendarul de eliminare treptată a prețurilor reglementate la gaze naturale.

Ulterior, în baza acestui calendar și a prevederilor Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, a fost emisă H.G. nr. 22/2012, prin care s-a stabilit o creștere liniară trimestrială a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, valori ce sunt preluate de către ANRE la calculul prețurilor finale reglementate, în conformitate cu prevederile Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali. Astfel, conform prevederilor H.G. nr. 22/2012, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată au fost stabilite astfel:

Data	lei/MWh	
	Clienți non-casnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației	Clienți casnici și producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației
01.02.2013	49,00	45,71
01.04.2013	55,30	45,71
01.07.2013	63,40	48,50
01.10.2013	68,30	49,80

01.01.2014	72,00	50,60
01.04.2014	89,40	51,80
01.07.2014	109,00	53,30
01.10.2014	119,00	54,60

Stabilirea prețurilor reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată și piața concurențială.

Prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort și se actualizează de ANRE și ANRM, în concordanță cu prevederile Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de consumatori, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile finale sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pe categorii de consumatori pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pe categorii de consumatori pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Conform prevederilor H.G. nr. 22/2012 începând cu luna februarie 2013 a început procesul de creștere a prețului producției interne și a prețurilor finale aferente activității de furnizare reglementată.

În ceea ce privește **prețurile de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** în anii 2013/2012, în conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României față de FMI, BM și CE și concretizate în Memorandumul privind calendarul de eliminare a prețurilor reglementate la gazele naturale aprobat în ședința de guvern din luna iunie 2012, publicat pe pagina de web a ANRE, creșterile prognozate erau următoarele:

- la 1 decembrie 2012 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici;
- la 1 aprilie 2013 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici;
- la 1 iulie 2013 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 8% pentru consumatorii casnici;
- la 1 octombrie 2013 cu circa 3% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 2% pentru consumatorii casnici.

Totodată, conform prevederilor Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, în vederea asigurării suportabilității costurilor legate de factura energetică, în special a celor legate de încălzirea populației, stabilirea structurii de amestec import/intern și aprobarea prețului final reglementat pentru clienții casnici vor avea în vedere și premisele considerate la stabilirea datelor pentru eliminarea prețurilor reglementate către această categorie de clienți.

Astfel, **la 1 februarie 2013** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 45,71 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 49,00 lei/MWh. Urmare acestui fapt:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru consumatorii casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru lunile februarie și martie 2013, în valoare de 63,47 lei/MWh a rămas nemodificată față de perioada anterioară, iar
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru consumatorii noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru luna februarie și martie 2013 a fost estimată la valoarea de 93,90 lei/MWh, față de valoarea anterioară a acesteia de 87,24 lei/MWh.

Astfel, începând cu data de **1 februarie 2013**:

- prețurile finale reglementate aferente clienților casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică, în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, au rămas la nivelul celor în vigoare la acea dată, iar
- prețurile finale reglementate aferente clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, au crescut în medie cu circa 5% față de cele în vigoare la acea dată.

La data de **1 aprilie 2013** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 45,71 lei/MWh,

iar prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 55,30 lei/MWh.

Prin urmare, în luna aprilie 2013, au fost publicate evaluările sumelor fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale, *pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici* pentru perioada aprilie - iunie 2013:

- pentru clienții casnici, la calculul sumei fixe unitare (CUG) a fost luat în considerare prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă de 45,71 lei/MWh, valoare deja inclusă în prețurile finale reglementate în vigoare la acea dată;
- pentru clienții noncasnici, la calculul sumei fixe unitare (CUG) a fost luat în considerare prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă de 55,30 lei/MWh, față de valoarea de 49,00 lei/MWh inclusă în prețurile finale reglementate în vigoare la acea dată.

Având în vedere că celelalte elemente care intră în componența costului unitar al gazului nu au generat modificări semnificative în calculul acestuia în sensul creșterii, respectiv creșterea estimată a valorii costului mediu unitar de transport a gazelor naturale prin sistemul național de transport de la 7,98 lei/MWh, la 13,6 lei/MWh, cumulativ cu:

- scăderea cererii și respectiv a necesarului de gaze naturale din import;
- scăderea prețului gazelor naturale din import;
- menținerea prețului de valorificare pentru gazele naturale din import și din intern extrase din înmagazinare deoarece este vorba de același ciclu de înmagazinare ca și pentru perioada anterioară;
- ponderea mică a costului mediu unitar de transport în valoarea sumei fixe unitare, sumele fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale atât pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici, pentru perioada aprilie-iunie 2013, în valoare de 63,47 lei/MWh și respectiv 93,90 lei/MWh, au rămas nemodificate față de perioada anterioară. Având în vedere această conjunctură favorabilă de piață, începând cu data de 1 aprilie 2013, prețurile finale reglementate au rămas la nivelul celor în vigoare la acea dată, atât pentru *clienții casnici cât și pentru clienții noncasnici*.

Conform prevederilor H.G. nr. 22/2013, pentru **perioada iulie-septembrie 2013**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 48,50 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 63,40 lei/MWh.

Prin urmare, în luna iunie 2013, au fost publicate evaluările sumelor fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale, *pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici* pentru perioada iulie-septembrie 2013:

- Pentru clienții casnici, la calculul sumei fixe unitare (CUG) a fost luat în considerare prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă de 48,50 lei/MWh, față de valoarea de 45,71 lei/MWh inclusă în prețurile finale reglementate în vigoare la acea dată.
- Pentru clienții noncasnici, la calculul sumei fixe unitare (CUG) a fost luat în considerare prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă de 63,40 lei/MWh, față de valoarea de 55,30 lei/MWh inclusă în prețurile finale reglementate în vigoare la acea dată.

Urmare a analizei acestor elemente ANRE a estimat:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru consumatorii casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada iulie-septembrie 2013, la valoarea de 70,17 lei/MWh, față de valoarea anterioară a acesteia de 63,47 lei/MWh;
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru consumatorii noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada iulie-septembrie 2013, la valoarea de 96,55 lei/MWh, față de valoarea anterioară a acesteia de 93,90 lei/MWh.

Totodată, în conformitate cu prevederile Art. 7 alin. (3) din Anexa la Ordinul ANRE nr. 42/2013 privind *Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare și privind modificarea Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/2012*, s-a introdus o prevedere, conform căreia pentru primul an al celei de a treia perioade de reglementare, până la aprobarea noului venit reglementat unitar și a noului venit total unitar aferente activității de distribuție a gazelor naturale, ANRE va indexa tarifele de distribuție în vigoare cu rata inflației realizată în anul precedent, determinată pe baza datelor statistice publicate pe site-ul www.insse.ro.

Astfel, începând cu data de **1 iulie 2013**, tarifele de distribuție au fost actualizate cu rata inflației realizată în anul 2012, respectiv 4,95%, conform celor publicate de Institutul Național de Statistică.

Așadar, s-a impus majorarea prețurilor finale la ambele categorii de clienți, atât cu valorile costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru cele două categorii de clienți cât și cu tarifele de distribuție actualizate cu rata inflației.

Conform celor mai sus enunțate, începând cu data de **1 iulie 2013**:

- prețurile finale reglementate aferente clienților casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică, în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, au crescut în medie cu circa 8 % față de cele în vigoare, iar
- prețurile finale reglementate aferente clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, au crescut în medie cu circa 3 % față de cele în vigoare.

Conform prevederilor H.G. nr. 22/2013, pentru **perioada octombrie–decembrie 2013**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 49,80 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 68,30 lei/MWh.

Prin urmare, în luna **septembrie 2013**, au fost publicate evaluările sumelor fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale, pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici pentru perioada octombrie–decembrie 2013:

- Pentru clienții casnici, la calculul sumei fixe unitare (CUG) a fost luat în considerare prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă de 49,80 lei/MWh, față de valoarea de 48,50 lei/MWh inclusă în prețurile finale reglementate în vigoare la acea dată.
- Pentru clienții noncasnici, la calculul sumei fixe unitare (CUG) a fost luat în considerare prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă de 68,30 lei/MWh, față de valoarea de 63,40 lei/MWh inclusă în prețurile finale reglementate în vigoare la acea dată.

Urmare a analizei acestor elemente ANRE a estimat:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru consumatorii casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada octombrie–decembrie 2013, la valoarea de 71,50 lei/MWh, față de valoarea anterioară a acesteia de 70,17 lei/MWh;
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru consumatorii noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada octombrie–decembrie 2013, la valoarea de 99,05 lei/MWh, față de valoarea anterioară a acesteia de 96,55 lei/MWh.

Conform celor mai sus enunțate, începând cu data de **1 octombrie 2013**:

- prețurile finale reglementate aferente clienților casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică, în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, au crescut în medie cu circa 1% față de cele în vigoare, iar
- prețurile finale reglementate aferente clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, au crescut în medie cu circa 2% față de cele în vigoare.

În concluzie, procente de ajustare a prețurilor finale reglementate în anul 2013 au fost:

- la 1 februarie 2013 de circa 5% pentru consumatorii noncasnici;
- la 1 iulie 2013 de circa 3% pentru consumatorii noncasnici și de circa 8% pentru consumatorii casnici;
- la 1 octombrie 2013 de circa 2% pentru consumatorii noncasnici și de circa 1% pentru consumatorii casnici;

creșterea prețurilor finale reglementate, pentru anul 2013, fiind de:

- aproximativ 9% pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, față de 10% cuprinsă conform calendarului, și

- aproximativ 10% pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, față de 18% conform calendarului.

Față de estimările din *Calendarul de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*, procente de ajustare realizate au fost următoarele:

Data implementării	Clienți casnici		Clienți non casnici	
	Creștere preț final prevăzută în calendar	Creștere preț final realizată	Creștere preț final prevăzută în calendar	Creștere preț final realizată
1 decembrie 2012	0 %	0 %	5 %	0 %
1 februarie 2013				5 %
1 aprilie 2013	0 %	0 %	5 %	0 %
1 iulie 2013	8 %	8 %	5 %	3 %
1 octombrie 2013	2 %	1 %	3 %	2 %
Total	10 %	9 %	18%	10 %

Prețurile finale reglementate, în vigoare începând cu data de 1 octombrie 2013, sunt următoarele:

1) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru consumatorii casnici** și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	87,90
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	86,85
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	86,39
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	110,75
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	110,58
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	108,52
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	107,41
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	105,86
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	104,39

2) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru consumatorii noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale

utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	122,45
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	121,40
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	120,94
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	145,30
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	145,13
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	143,07
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	141,96
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	140,41
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	138,94

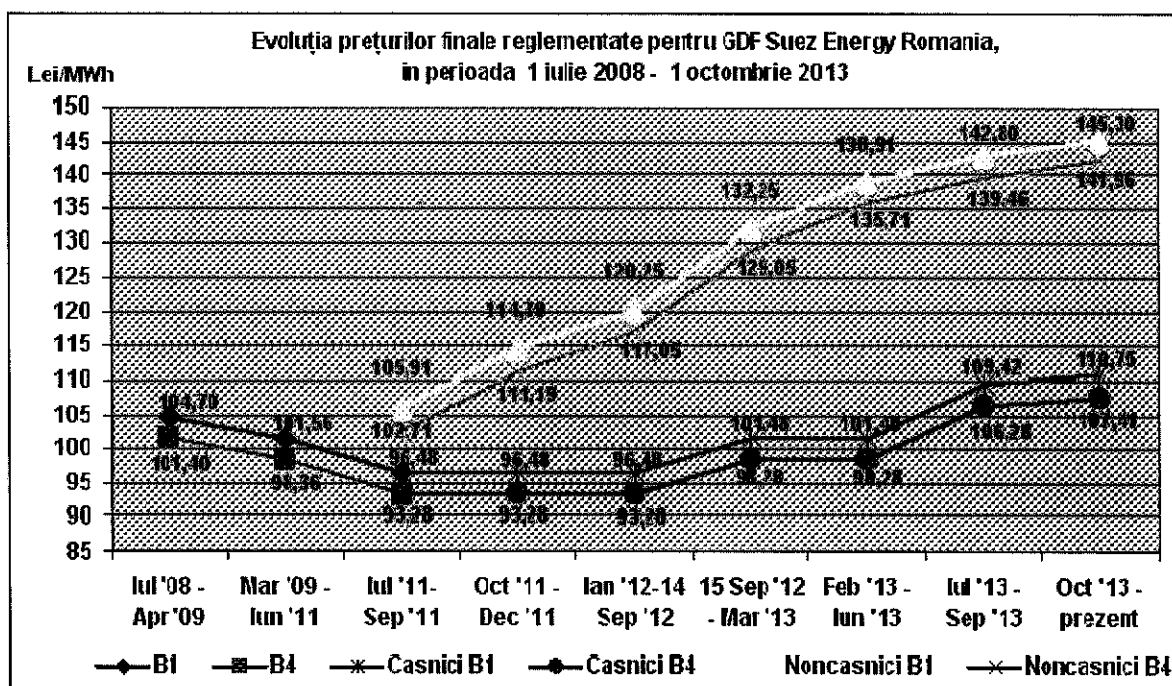
3) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru consumatorii casnici** și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației

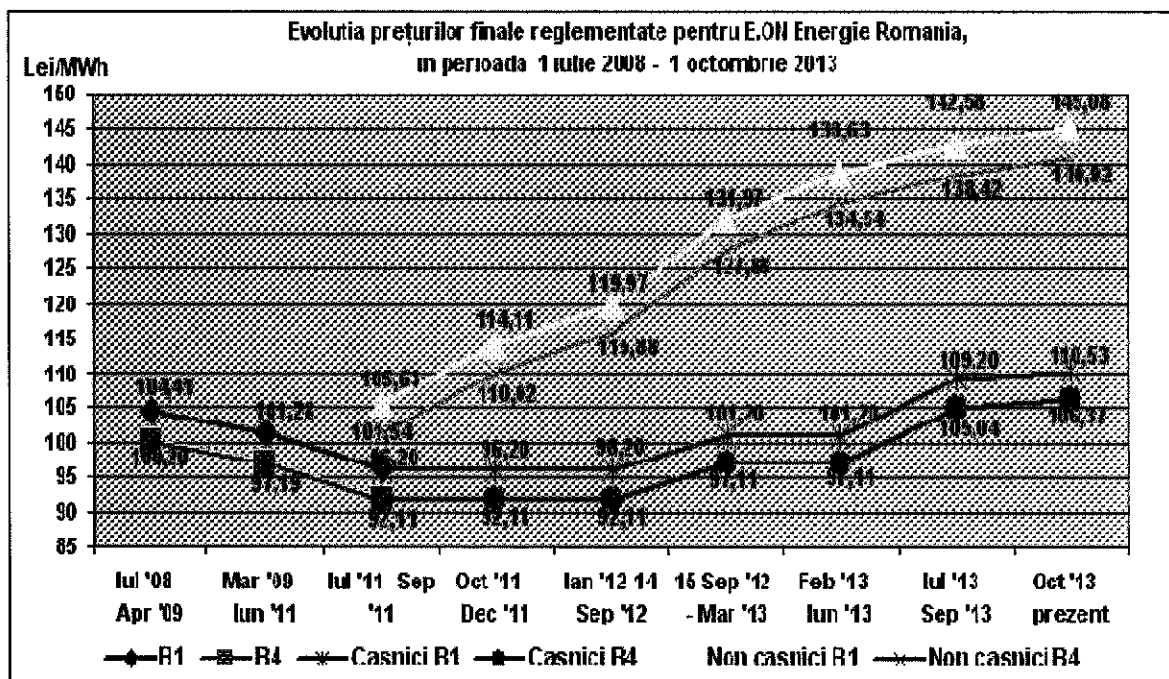
Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	87,21
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	86,99
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	86,81
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	110,53
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	107,56
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	106,95
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	106,37
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	105,66
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	104,03

4) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru consumatorii noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	121,76
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	121,54
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	121,36
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	145,08
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	142,11
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	141,50
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	140,92
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	140,21
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	138,58

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor finale reglementate la gaze naturale, începând cu 1 iulie 2008 și până în prezent.

3. Perspective și concluzii

3.1. Energie electrică

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare

Pentru anul 2014, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 77/2013 s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare. Valorile (exclusiv TVA) sunt prezentate în tabelul de mai jos, comparativ cu cele stabilite pentru anul 2013, evidențiindu-se tendința pregnantă de scădere a acestora:*

<i>Tip preț energie electrică</i>	<i>2013 lei/MWh</i>	<i>2014 lei/MWh</i>
Preț de referință	189	152,91
Preț reglementat ore de zi	216	177,00
Preț reglementat ore de noapte	135	104,73
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	189	152,91

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite prin Ordinul ANRE nr. 45/2012, iar pentru anul 2014 sunt stabilite prin Ordinul ANRE nr. 78/2013. Valorile acestuia (fără TVA) pentru anul 2013 în primii trei ani de aplicare ai schemei de sprijin, respectiv pentru anul 2014 în primii patru ani de aplicare ai schemei de sprijin, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt prezentate în tabelul următor:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Bonus 2013 (lei/MWh)</i>			<i>Bonus 2014 (lei/MWh)</i>			
	An 1	An 2	An 3	An 1	An 2	An 3	An 4
Combustibil solid	212,19	201,08	190,37	205,65	195,79	190,37	179,97
Gaze naturale din rețeaua de transport	191,38	186,04	180,72	191,38	186,04	180,72	175,42
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	206,65	202,60	198,50	206,65	202,60	198,50	194,34

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit, pentru anul 2013, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 45/2012 și pentru anul 2014 prin prevederile Ordinului ANRE nr. 78/2013. Valorile prețului de referință pentru energia termică (fără TVA) pentru anul 2013 în primii trei ani de aplicare ai schemei de sprijin, respectiv pentru anul 2014 în primii patru ani de aplicare ai schemei de sprijin, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv non-casnic sunt prezentate în tabelele următoare:

a) energie termică destinată consumului populației

<i>Tip combustibil</i>	2013 <i>Preț energie termică (lei/MWh)</i>			2014 <i>Preț energie termică (lei/MWh)</i>			
	An 1	An 2	An 3	An 1	An 2	An 3	An 4
Combustibil solid	86,28	87,98	89,53	86,28	87,98	89,53	90,94
Gaze naturale din rețeaua de transport	114,24	116,95	119,39	107,19	109,66	111,89	113,94
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	133,79	137,15	140,19	133,79	137,15	140,19	142,98

b) energie termică destinată consumului non-casnic

<i>Tip combustibil</i>	2013 <i>Preț energie termică (lei/MWh)</i>			2014 <i>Preț energie termică (lei/MWh)</i>			
	An 1	An 2	An 3	An 1	An 2	An 3	An 4
Combustibil solid	86,28	87,98	89,53	86,28	87,98	89,53	90,94
Gaze naturale din rețeaua de transport	154,90	158,91	162,53	140,24	143,77	146,95	149,88
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	172,93	176,97	168,45	172,93	176,97	180,67

De asemenea, în conformitate cu programul de reglementări pentru anul 2013, au fost elaborate documentele de discuție pentru *Metodologia de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus și pentru Metodologia de stabilire a prețurilor de vânzare și a regimurilor de comercializare pentru energia electrică în cogenerare de înaltă eficiență livrată din centralele de cogenerare de mică putere și centralele de microcogenerare.*

Prin aplicarea *metodologiei de supracompensare*, după aprobare și condiționat de modificarea HG nr. 1215/2009, producătorii vor returna eşalonat în trei tranșe trimestriale începând cu prima lună a trimestrului II, sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare respective. Prin excepție, supracompensarea aferentă anilor 2011 și 2012 se va returna în anul 2014 în patru tranșe trimestriale, prima tranșă fiind în luna ianuarie. De asemenea, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor.

Prin aplicarea *metodologiei de prețuri pentru producătorii cu puteri instalate de sub 1 MW*, după autorizarea de către Comisia Europeană, începând cu anul 2014, ANRE va stabili prețurile de vânzare și regimurile de comercializare a energiei electrice de înaltă eficiență livrate din centralele de cogenerare de mică putere și centralele de microcogenerare. Acești producători nu vor beneficia de bonus, în schimb vor fi sprijiniți prin stabilirea anuală, prin ordin ANRE, a

prețului de achiziție a energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență și preluate de către furnizorii cu care au aranjamente comerciale.

Producerea energiei electrice din surse regenerabile

În conformitate cu prevederile art. 14, alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare a fost elaborată *Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate de cel mult 1 MW pe centrală sau 2 MW pe centrală în cazul cogenerării de înaltă eficiență din biomasă*.

Aceasta se află în curs de notificare la Comisia Europeană și se va aplica după autorizarea sa și publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, moment în care producătorii de energie electrică din surse regenerabile care intră sub incidența acestei Metodologii vor putea comercializa energia electrică produsă din surse regenerabile de energie la preț reglementat. Metodologia are în vedere faptul că energia electrică produsă din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate de cel mult 1MW pe centrală sau 2MW pe centrală în cazul cogenerării de înaltă eficiență din biomasă, poate fi vândută furnizorilor în ale căror zone de licență sunt situate centralele respective, la prețuri reglementate unice pe tip de tehnologie.

Tarife de rețea

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice se vor determina pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013. Conform acesteia, perioada a treia de reglementare 2014-2018 va începe la data de 1 iulie 2014.

Tarifele pentru serviciul de distribuție practicate de operatorii de distribuție concesionari vor fi determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013. Conform prevederilor acesteia, perioada a treia de reglementare 2014-2018 va începe la data de 1 ianuarie 2014.

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari se va realiza în baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice de operatori, alții decât operatorii de distribuție concesionari*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 21/2013.

Tarifele pentru serviciul de sistem se vor determina pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem*, aflate în curs de revizuire.

Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică se va determina pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 67/2013.

Pentru anul 2014, tarifele de rețea menționate se vor revizui față de nivelul aprobat pentru anul 2013, în conformitate cu prevederile metodologiilor precizate anterior. Astfel, se apreciază că ajustarea acestora va determina o variație în limita de $\pm 3 \%$, cu încadrarea în limita de creștere a indicelui de creștere a prețurilor de consum.

Până în prezent, operatorii economici care aplică tarifele reglementate de rețea au transmis solicitarea de aprobare a acestora, însoțită de fundamentarea în formatul prevăzut de reglementările aplicabile.

De asemenea, în conformitate cu prevederile metodologice, **operatorul de transport și de sistem precum și operatorii de distribuție concesionari au transmis la ANRE programele de investiții pentru cea de-a treia perioadă de reglementare care va cuprinde anii 2014-2018.**

Programele de investiții au fost întocmite cu respectarea metodologiilor aferente și sunt fundamentate în principal pentru:

- **reducerea costurilor cu consumul propriu tehnologic în rețele, de la o medie anuală de 13,78 % pentru rețeaua de distribuție și 2,5% pentru rețeaua de transport, la 10 %, respectiv 2 % din energia electrică intrată în contur;**
- **reducerea costurilor specifice de operare și mentenanță;**
- **creșterea capacității rețelelor în scopul integrării producătorilor din surse regenerabile;**
- **demararea proiectelor extinse de implementare a contorizării inteligente;**
- **creșterea calității serviciilor de rețea.**

ANRE analizează programele de investiții propuse în scopul aprobării acestora la un nivel suportabil pentru clientul final dar care să permită funcționarea rețelelor la nivelul de calitate stabilit prin standardele de performanță a serviciului de transport, respectiv de distribuție a energiei electrice precum și îndeplinirea de către operatorii de rețea a obligațiilor asumate de România prin alinierea la legislația europeană.

ANRE intenționează să demareze în cursul anului 2014 completarea cadrului de reglementare cu:

- **implementarea tarifelor binomiale pentru serviciile de rețea în vederea utilizării și exploatării optime a capacităților existente și stimulării dezvoltării eficiente a rețelelor;**
- **introducerea stimulentei/penalizărilor pentru nivelul indicatorilor de calitate care se realizează de operatorii de rețea**

Tarife finale reglementate

În conformitate cu prevederile Memorandumului aprobat de Guvern privind eliminarea prețurilor reglementate la consumatorii finali, în anul 2014 vor trebui parcurse următoarele etape:

- **renunțarea totală la reglementarea tarifelor pentru consumatorii non-casnici începând cu 1.01.2014,**
- **creșterea cu câte 10% a procentului de achiziție a energiei din piața concurențială pentru consumatorii casnici, în fiecare dintre cele două etape ale anului 2014 aferente Calendarului.**

Clienții finali casnici și clienții noncasnici cu un număr de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor mai mică de 10 milioane euro, vor beneficia de furnizarea energiei electrice de către Furnizorul de Ultimă Instanță în regim de Serviciu Universal. Pentru consumul clienților finali noncasnici, care beneficiază de Serviciu Universal, se va aplica componenta CPC de energie electrică, avizată de ANRE, achiziționată de Furnizorii de Ultimă Instanță de pe piața liberă.

Pentru consumatorii noncasnici care nu au dreptul de a beneficia de serviciul universal și care nu își asigură energia electrică de pe piața concurențială, furnizarea energiei electrice se va realiza în continuare de către furnizorul de ultimă instanță la prețuri majorate comparativ cu cei care au dreptul la serviciu universal.

Referitor la prețurile pentru clienții casnici, având în vedere că procentul mediu de achiziție de pe piața concurențială la nivelul anului 2014 va fi de 25%, în ipoteza în care atât tarifele reglementate cât și tariful CPC se vor menține la valorile aprobate în prezent, estimăm o creștere a prețului mediu facturat la această categorie de clienți cu cca 3%. În această situație este de așteptat ca achiziția energiei electrice pe contracte reglementate să se facă numai din surse cu prețuri medii reglementate care să permită menținerea tarifelor sociale aplicabile în prezent la peste 1 milion de consumatori.

Având în vedere prevederile *Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2013*, în anul 2014, vor fi desfășurate o serie de acțiuni care să sprijine creșterea competitivității pieței cu amănuntul de energie electrică, printre care amintim:

- trecerea la achiziția aferentă CPC centralizat, pentru toți Furnizorii de Ultimă Instanță, la achiziția în regim concurențial (licitație cu preț descrescător);
- implementarea prevederilor regulamentului de furnizare și focusarea spre protecția consumatorilor potrivit prevederilor din Directiva 2009/72/CE;
- acțiuni concrete de informare a consumatorilor: comparator de prețuri, intensificarea acțiunilor de control al activităților prestate de operatori privind informarea consumatorilor;
- deschiderea discuțiilor cu toți furnizorii privind implementarea unui format de facturare ușor de înțeles.

3.2. Gaze naturale

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) a implementat pașii programați pentru anul 2013 din foile de parcurs pentru liberalizarea prețurilor la gaze naturale.

Așa cum s-a precizat și în Acordul Stand-by, „reforme cuprinzătoare în sectorul energiei reprezintă un element central al obiectivului de a consolida creșterea în România. Se dorește susținerea investițiilor și livrarea de servicii mai bune sectorului energiei, prin aducerea prețurilor la un nivel mai apropiat de forțele pieței și consolidarea performanței operaționale și financiare a întreprinderilor de stat care domină acest sector”.

Referitor la evoluția **prețurilor de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** în anul 2014, **estimările calendarului de renunțare la prețuri reglementate** erau următoarele:

- la 1 ianuarie 2014 cu circa 4% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 2% pentru consumatorii casnici,
- la 1 aprilie 2014 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 2% pentru consumatorii casnici,
- la 1 iulie 2014 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 3% pentru consumatorii casnici,
- la 1 octombrie 2014 cu circa 4% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 3% pentru consumatorii casnici.

În ceea ce privește evoluția prețurilor reglementate aferente **clienților casnici**, acestea se vor încadra în estimările făcute pentru anul 2014 prezentate în calendar.

Pentru data de 1 ianuarie 2014, în cazul **clienților non casnici**, având în vedere evoluția estimativă a prețului gazelor naturale din import, a procentului de amestec import/intern favorabil față de cel anterior estimat, a cantităților de gaze naturale din producția internă existente în depozitele de înmagazinare subterană (aproximativ 95% din producția internă), cumulativ cu aplicarea valorilor din H.G. nr. 22/2013, procentele de creștere a prețurilor finale reglementate nu vor depăși nivelul celor estimate.

Referitor la datele de 1 aprilie, 1 iulie și 1 octombrie 2014, tot în cazul **clienților non casnici**, premisele care au stat la baza estimărilor de la sfârșitul anului 2011 pentru anul 2014, ar putea suferi modificări substanțiale, având în vedere evoluțiile prețurilor internaționale și modificările coșului import/intern realizate. Cumulativ, la data de 1 aprilie 2014, pentru activitatea de distribuție, se vor stabili și aproba veniturile reglementate și tarifele corespunzătoare.

În anul 2014 se vor reevalua costurile realizate de către operatorii licențiați care își desfășoară activitatea în sectorul reglementat, concomitent cu respectarea angajamentelor asumate prin Acordul Stand-By, respectiv va continua procesul de recunoaștere a costurilor justificate pentru achizițiile de gaze naturale de către societățile de furnizare.

Pentru **activitatea de transport**, în cel de al treilea an al actualei perioade de reglementare se va introduce un nou sistem de tarificare, având în vedere prevederile Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și metodologia de tarificare tip "intrare-ieșire", care urmează să fie aprobată de ANRE.

Aceasta presupune stabilirea punctelor de intrare-ieșire și a tarifelor pentru fiecare punct, modificarea contractelor cadru pe tipuri de produse, modificarea Codului Rețelei pentru Sistemul National de Transport al gazelor naturale și după cum precizează art. 13 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale „Tarifele pentru utilizatorii de rețele sunt nediscriminatorii și se stabilesc separat pentru fiecare punct de intrare sau punct de ieșire în/din sistemul de transport. Mecanismele de alocare a costurilor și metodologia de stabilire a ratelor

în ce privește punctele de intrare și de ieșire se aprobă de către autoritățile de reglementare naționale.”

Pentru **activitatea de înmagazinare**, la data de **1 aprilie 2014**, se va realiza ajustarea veniturilor pentru cei doi operatori licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare, conform formulelor din Ordinul ANRE nr. 22/2012.

În conformitate cu prevederile Directivei 2009/73/CE, operatorii care desfășoară mai multe activități reglementate trebuie să realizeze separarea legală în entități diferite, care să nu fie integrate vertical, pentru asigurarea independenței decizionale.

Astfel, pentru operatorul SC "Romgaz" - SA Mediaș urmează procedura de listare la Bursă și separarea activităților reglementate, conform prevederilor Directivei 2009/73/CE și a Legii nr. 123/2012, Legea energiei electrice și a gazelor naturale.

*
* *

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a implementat pașii programați pentru anul 2013 din foile de parcurs pentru liberalizarea prețurilor la gaze naturale și a respectat prevederile legale privind evoluția prețului pentru producția internă de gaze naturale.

Trebuie subliniat faptul că datorită analizei și monitorizării permanente a evoluțiilor în piață de către ANRE a fost posibilă îndeplinirea cerințelor calendarului aprobat, obținându-se o scădere de 8% față de estimarea inițială privind evoluția prețului la consumatorul noncasnic și de 1% la consumatorul casnic.

În cazul energiei electrice, în urma analizelor efectuate de ANRE privind costurile și veniturile suplimentare obținute din certificatele verzi în semestrul I 2013 și incluse deja în factură, prin reglementările emise, începând cu 1 iulie 2013, tarifele reglementate pentru consumatorii finali au scăzut cu 1,3% la nivel național.

Aplicarea pentru următoarea perioadă a prevederilor calendarelor de renunțare la prețuri și tarife reglementate va presupune din partea ANRE o intensă activitate de informare a consumatorilor privind participarea în piața de energie electrică și gaze naturale, gestionarea optimă a propriilor consumuri de energie, avantajele contorizării inteligente și modalitățile practice de utilizare eficientă a energiei.

Pentru continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie, ANRE va urmări în continuare aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.